

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 275

ISSN 1849-7837 // Zagreb, studeni 2019. // Godina XXV.

UVODNA RIJEČ

Daj glas za svoj spas

Koji potencijalni Predsjednik Republike Hrvatske voli umirovljenike? Pođimo redom, od aktualne predsjednice. Znamo da je na Silvestrovo 2018. godine donijela košaru slatkiša, pića, kave i tortu u zagrebački Dom za starije Sveta Ana, a oni su joj uzvratili kulturno-umjetničkim programom i pitanjem zašto su mirovine tako male. Odgovor "nešto malo rasle ove godine, ali ni izdaleka blizu kako bi mogle".

Znamo da je u povodu Međunarodnog dana starijih osoba najavljena sudjelovati na Gerontološkom tulumu u Zagrebu, gdje ju je čekalo više stotina umirovljenika, ali je nakon dvadesetak minuta objavljeno kako ne stigne doći. Ima važnija posla. Zato je, da se oduži, 18. listopada organizirala Dan otvorenih vrata na Pantovčaku na temu „Za dostojanstvenu i sretnu treću dob“, pa je tamo primala darove od raznih udruga, koje su joj i pjevale i plesale. Predstavnici gradske organizacije SUH-a su se odazvali i uručili joj informaciju o položaju umirovljenika u običnoj žutoj koverti. Slikala se s njima.

Na jednoj konferenciji pod nazivom „Hrvatska kakvu trebamo“ Predsjednica je upitala okupljene može li itko živjeti s minimalnom plaćom od 3.000 kuna, jer da je to premalo. Ali nije spomenula činjenicu da 800 tisuća umirovljenika koji imaju manju mirovinu od spomenutog minimalca doista jedva preživljavaju kopajući po kontejnerima i kantama za smeće. Oni nisu „tko“, oni su „nitko“.

Nedavno je zborila odlučno: „Naši ljudi ne traže socijalnu pomoć, nego dobro plaćeno i dostojanstveno radno mjesto i više od 3.000 kuna plaće“, ali nije rekla da dostojanstvenu starost zaslužuju i umirovljenici.

Eto poučka o dostojanstvu. Predsjednica Grabar-Kitarović kazala je kako svatko od nas starenje doživljava osobno, kao proces razvoja u kojemu se mijenjamo i proživljavamo nova iskustva, no kako se i dalje želimo radovati životu, bez obzira na godine. Rekla je da osjetila koliko veselja i iskrene životne radosti postoji među ljudima koje iskustvo života upozorava kako treba pamtiti samo sretne dane.

Predsjednice, u kojem to ružičastom svijetu živite? Ili Vam je pala Željezna zavjesa pred oči pa ne vidite stvarnost?

Pa onda spomenimo Miroslava Škoru koji umirovljenike do sada nije spomenuo, iako se i njemu približavaju sijede godine. Ili još gore, kandidata Mislava Kolakušića, koji je samo opleo braniteljske mirovine i katastrofično rekao kako mirovinski sustav u Hrvatskoj ne postoji, da nema novca za mirovine. Niti je razumio mirovinski sustav, niti je spomenuo čovjeka.

U listopadu je Milanović objavio kako ima radosnu vijest, jer će saborski zastupnici ostati bez povlaštenih mirovina. I od toga će valjda bolje živjeti siromašni umirovljenici?

Spomenuo je ipak da su mirovine male, i tu će Vlada, koja god bila, morati više dati. „Umirovljenici su naši građani, svaki od njih zaslužuje dostojnu mirovinu za život i to nema veze s ideologijom. A svatko tko je na vlasti mora znati da je na vlasti i radi tih ljudi“, zaključio je zagovornik „normalne Hrvatske“.

Pa vi sada birajte kome ćete dati svoj glas. Za svoj spas.

U OVOM BROJU:

POZITIVNE PROMJENE Sve što ste htjeli znati o novoj mirovinskoj reformi

PROSVJEDNE AKCIJE: CENZUS DOPUNSKOG OSIGURANJA Dobitak kao gubitak

SOCIJALNI DUĆAN U SIGETU Sirotinjo, i Bogu si teška

MINISTAR „ZA SVE“ Baš ga briga za umirovljenike

UDRI PO STARCU! Zašto je SUH prijavio Jelenu Veljaču

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika Hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

DUBROVNIK

**SPI I SUH
KONFERENCIJA
PROTIV SIROMAŠTVA**

Kako preskočiti Jadran

U prilogi svečanog potpisivanja povelja o bratimljenju sindikalnih podružnica SPI CGIL Bari i SUH-a Dubrovnik, te SPI CGIL Brindisi sa SUH-om Konavle, održana je u Dubrovniku i konferencija „Sindikat protiv siromaštva“. Svečanom potpisivanju nazočili su Žaklina Marević, zamjenica župana Dubrovačko-neretvanske županije, Ivo Radović, zamjenik načelnika Općine Konavle te Đivo Radović, pročelnik Upravnog odjela za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo, koji su podržali potpisnike.

Tako su Maria Antonelli, generalna tajnica SPI CGIL Barija i Josip Zedniček, predsjednik podružnice SUH-a Dubrovnik, potpisali svojevrsno obećanje o zajedničkoj suradnji i borbi za temeljne europske ciljeve za dobrobit umirovljenika, dok su Michela Almiento, generalna tajnica SPI CGIL Brindisija i Ante Mandić, predsjednik podružnice SUH Konavle zaključili taj svečani čin, kojemu su svjedočili Asja Tomin, potpredsjednica SUH-a za regiju Jug i Michele Tassiello, regionalni tajnik SPI CGIL Apulije.

U završnoj riječi su Danilo Toccane iz nacionalnog ureda SPI-ja te Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a, zahvalili svim sudionicima rasprave o siromaštvu starijih osoba te najavili kako će se zajednički nastaviti boriti za temeljna prava umirovljenika na razini EU-a kroz zajedničku Europsku federaciju za umirovljenike i starije osobe.

SUH i tromilijunski SPI CGIL već surađuju blisko više od dvadeset godina te su ovim činom pobratimili glavne podružnice od Istre do juga, posve ravnopravno razmjenjujući iskustva i promišljajući nova rješenja.

TRI PROSVJEDNE AKCIJE PRED VLADOM

Dobitak kao gubitak

►Fućkanjem do dogovora za pove

Tri četvrtka zaredom, 24. i 31. listopada te 7. studenoga 2019. godine, predstavnici Sindikata umirovljenika Hrvatske ispred zgrade Vlade RH održali su prosvjedne akcije s uručivanjem otvorenog pisma Vladi RH zahtijevajući da se promijeni prihodovni cenzus za dopunsko zdravstveno osiguranje.

Podsjetimo, cenzus se nije mijenjao već 15 godina i samo unatrag godine dana desetak tisuća umirovljenika izgubilo je pravo na besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje uslijed usklađivanja mirovina. Čim prihodi samcu premaše iznos od 1.939 kuna, ili članu domaćinstva 1.516 kuna – gube pravo na besplatno dopunsko.

Tako povišice koje umirovljenici dobiju usklađivanjem mirovina dvaput godišnje, zapravo postaju gubitak, jer u pravilu budu manje od 70 kuna koliko mjesečno košta dopunsko zdravstveno osiguranje.

Izgubiti pravo na zdravlje znači i smrtnu presudu za umirovljenike, moglo se, između ostalog, čuti na prosvjednim akcijama.

Umirovljenike je posebno zasmetala i izjava ministra zdravstva Milana Kujundžića da su njihovi zahtjevi populizam. Nije riječ o populizmu, već o financijskom interesu zdravstva, jer je Hrvatska osma u Europskoj uniji po smrtnosti samo zbog toga što umrli nisu pravovremeno liječeni, odgovorili su umirovljenici ministru na prosvjednoj akciji, pojasnivši dalje kako je upravo zbog toga važna što veća pokrivenost starije populacije dopunskim zdravstvenim osiguranjem, kako bi se prevenirali troškovi liječenja i osiguralo pravodobno dijagnosticiranje i liječenje najugroženijeg dijela starije populacije.

Nije ih pokolebala ni činjenica da su ministri nakon prve dvije prosvjedne akcije ignorirali zahtjeve umirovljenika. Treća prosvjedna akci-

ZAJEDNIČKA INICIJATIVA SUH-A I MUH-A VLA

Povećanje prihodo

Matice umirovljenika Hrvatske i Sindikat umirovljenika Hrvatske obraćaju Vam se sa inicijativom da hitno povećate prihodovni cenzus za besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje. Naime, **cenzus nije mijenjan već 15 godina**, od 2004. godine, i danas iznosi 1.939 kuna za samca, a 1.516 za člana zajedničkog domaćinstva, što je čak **22 posto ispod hrvatske granice siromaštva**. Redovitim usklađivanjem mirovina **unatrag godine dana pravo na besplatno dopunsko osiguranje izgubilo je čak deset tisuća umirovljenika** te tu povlasticu sada uživa samo 163.000 umirovljenika, a taj broj će nastaviti padati. Iako su u **proteklih 15 godina plaće porasle za oko 35 posto, a mirovine 28 posto, cenzus je ostao isti**.

Posljedica takve politike previđanja najsiromašnijih, uzrokuje dvostruku štetu društvu – siromašni umirovljenici kad jednom izgube pravo na besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje ne mogu si priuštiti plaćati policu, te tako više ne odlaze liječniku na vrijeme, što uzrokuje njihov veći pobol. Podsjećamo da **55 posto svih umirovljenika ima mirovine niže od hrvatske linije siromaštva** (2.485 kn) te da ih **98 posto ima mirovine niže od prosječne plaće!**

Nadalje, prema izvješću Europske komisije **Hrvatska je na osmom mjestu u EU-u po najvećoj stopi smrtnosti koju je moguće izbjeći pravodobnim medicinskim intervencijama**. Upra-

ćanje cenzusa za dopunsko zdravstveno osiguranje?

ja, gdje su članovi SUH-a fućkali u zviždaljke i potom uručili treće otvoreno pismo, pokazala se uspješnijom.

Predsjednice Matice i Sindikata umirovljenika, Višnja Fortuna i Jasna Petrović, su zahvaljujući prosvjedu i potpori Kluba BM 365, uspjele obaviti razgovor s ministrom financija Zdravkom Marićem, a inicijativu je podržao i ministar rada i mirovinskog sustava Josip Aladrović. Prethodno je Fortuna inicijativu predstavila i saborskom Odboru za zdravstvo i socijalnu politiku, ali su je samo 'primili na znanje'. Ipak, nakon trećeg prosvjeda, Matica i SUH su se približili pozitivnom ishodu.

Vladi je u konačnici predloženo da se cenzus za samca za sada podigne sa 1.939 na 2.000 kuna, ali tako da se dva puta godišnje povećava prigodom usklađivanja mirovina. Za nadati se da će se kasnije prihodovni cenzus povećati na visinu hrvatske granice siromaštva od 2.485 kuna.

Na sva tri prosvjeda, članovi sindikata nosili su brojne transparente koji su odražavali njihove stavove: „Dobiješ 50 kuna, gubiš 70 kuna“, „Naše zdravlje nije populizam“, „Sve raste samo cenzus ne“, „Elita, čekate da umremo!“, „Cenzus = linija siromaštva“, „Sramota! 15 godina čekanja na novi cenzus“, „Protiv poskupljenja dopunskog osiguranja“ itd.

ADI RH

vnog cenzusa na 2.000 kuna?

vo zbog toga je važna što veća pokrivenost starije populacije dopunskim zdravstvenim osiguranjem, **kako bi se prevenirali troškovi liječenja** i osiguralo pravodobno dijagnosticiranje i liječenje najugroženijeg dijela starije populacije.

Sindikat umirovljenika Hrvatske i Matica umirovljenika Hrvatske drže najuputnijim utvrditi novi **cenzus u visini hrvatske linije siromaštva** koju jednom godišnje utvrđuje i objavljuje Državni zavod za statistiku, a za ovu godinu iznosi 2.485 kuna.

Međutim, kako je riječ o promjeni koja bi mogla predstavljati preveliki teret za proračun, **predlažemo da se sa 2020. godinom novi cenzus utvrdi u iznosu od 2.000,00 kuna**, što bi u prvoj godini iznosilo relativno niskih 160 milijuna kuna, što bi bilo realistično s obzirom da nepravodobno liječenje sve većeg broja umirovljenika uzrokuje veće štete. Držimo da je najefikasnije preventivno ulaganje u zdravlje čovjeka, a takvo je načelo ovdje zaobiđeno.

Uredbom Vlade RH bi se preporučilo utvrditi i to da se **tako utvrđeni cenzus dva puta godišnje usklađuje u visini usklađivanja mirovina**, te bi se time održala ravnoteža dosegnutog broja siromašnih umirovljenika u sustavu dopunskog zdravstvenog osiguranja na teret proračuna, a time i spriječio porast smrtnosti zbog nepravodobne medicinske intervencije – potpisale su predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović i predsjednica MUH-a Višnja Fortuna.

Sve što ste htjeli znati o novoj mirovinskoj reformi

Zadnje dvije godine obilježila su lutanja vladajućih u pronalaženju najboljeg rješenja za popravljjanje statusa umirovljenika i održivosti mirovinskog sustava. No, izmjenama mirovinskih zakona koji su većim dijelom stupili na snagu 1. siječnja 2019. godine, done-sene su i mjere koje su uzburale i digle na noge umirov-ljenu populaciju koja se protivila novim zakonskim rješenjima, ali bilo je i mjera koje su donijele očiti pomak u poboljšanju života umirovljenika.

➤ Zahvaljujući *Inicijativi 67jepreviše*, kojom je priku-pljeno gotovo 750.000 potpisa, a koju je javno i organi-zacijski podržao i SUH, od 1. siječnja 2020. godine uvjet za stjecanje starosne mirovine bit će 65 godina života i 15 godina radnog staža, umjesto prethodno usvojenih odredbi o radu do 67. godine od 2033.

➤ Od 1. siječnja 2020. uvjet za stjecanje prijevremene starosne mirovine utvrđuje se na 60 godina ži-vota i 35 godina staža, a ne kako je bilo planirano na 62 godine.

➤ Uvjeti za stjecanje starosne mirovine od 1. siječnja 2020. za dugogodišnjeg osiguranika su 60 godina života i 41 godina radnog staža, čime se odustalo od planira-nog povećanja na 61 godinu starosti.

➤ Prijelazno razdoblje u kojem se uvjeti za stjeca-nje starosne i prijevremene mirovine za žene postupno izjednačavaju s onima za muškarce produljuje se do 2029. godine, umjesto do 2027., što znači da će se uvje-ti za žene ponovo povećavati za tri mjeseca godišnje, umjesto za četiri mjeseca.

➤ Reformom je bilo propisano da od 1. siječnja 2019. godine penalizacija prijevremenih mirovina iznosi 0,3 posto po ranijem mjesecu umirovljenja, no Vlada je prihvatila sindikalne zahtjeve te će od 1. siječnja 2020. godine **penalizacija biti smanjena** sa 0,3 na 0,2 po-sto, odnosno **s najviše 18 posto za 5 godina ranijeg odlaska u mirovinu na najviše 12 posto**. Najvažnije je napomenuti da će se svima koji su tijekom 2019. otišli u prijevremenu mirovinu po službenoj dužnosti napravi-ti novi izračun mirovine, s primjenom niže penalizacije. No, na žalost, novi izračun neće vrijediti retroaktivno za 2019. godinu, već tek od 2020. godine.

➤ Od 1. siječnja 2019. prilikom odlaska u mirovinu **umirovljenik može birati** u kojem će sustavu **ostvariti mirovinu – samo u prvom stupu** uz dodatak od 27 po-sto za razdoblje do 2002. godine te 20,25 posto za kasni-je uplate, **ili je mogao izabrati mirovinu iz oba stupa**, gdje je mogao dobiti jednokratnu isplatu od 15 posto bruto iznosa od ukupno kapitaliziranih sredstava dozna-čenih Mirovinskom osiguravajućem društvu. Oni koji su se odlučili za prvi stup redom su bile osobe koje su ima-le niska primanja tijekom života te je za njih izbor samo prvog stupa puno povoljnija opcija. Prema dostupnim

podacima, do 18. rujna 2019. godine, 54 posto novih umirovljenika izabralo je mirovinu samo iz prvog stupa, a 46 posto iz prvog i drugog, što sve govori o značaju ove zakonske promjene. Riječ je o prijedlogu SUH-a.

➤ Od 1. siječnja 2019. **proširen je krug korisnika mirovine** koji mogu raditi do polovice punog radnog vremena uz isplatu mirovine u punom iznosu, pa tako to sad mogu i korisnici prijevremene mirovine i dugo-trajni osiguranici. Nažalost, **nisu obuhvaćeni i korisnici obiteljske mirovine**, koji su u velikom broju žene koje imaju najniže mirovine. Neshvatljivo je što nisu svim umirovljenicima omogućena jednaka prava na rad, jer vojni i policijski umirovljenici mogu izabrati i raditi puno radno vrijeme, a da im se isplati pola mirovine. SUH je podnio zahtjev za ocjenu ustavnosti takve odredbe. Inače, broj onih koji rade u mirovini porastao je sa 5.138 osoba (na dan 31. prosinca 2018.) na 13.829 osoba (21. rujna 2019.).

➤ Kvalitetna promjena je svakako i to da se **svakoj majci ili posvojiteljici** koja je otišla u mirovinu iza 1. siječnja 2019. **dodaje šest mjeseci staža po djetetu**, čime se mirovina prosječno povećava za 2,04 posto po djetetu. SUH i dalje predlaže da se prizna najmanje dvije godine po djetetu i to redovnog staža.

➤ Od 1. srpnja 2019. Vlada je na zahtjev umirovlje-ničkih udruga pristala **promijeniti formulu za usklađi-vanje mirovina pa je takozvana švicarska formula (50 posto indeksa rasta cijena i 50 posto indeksa rasta plaća) promijenjena u varijabilnu 70:30 u korist povoljnije i kod drugog usklađivanja u godini**. Na taj način uskla-đivanje u srpnju 2019. nije bilo 1,8 posto, već 2,44 posto, što je blago unaprijedilo formulu usklađivanja. SUH tra-ži da se formula poveća već sljedeće godine na 80:20, s tendencijom rasta na 100 posto povoljnijeg indeksa.

➤ Također od 1. srpnja 2019. godine na snagu je stu-pila i odredba o određivanju najniže mirovine koja se za svaku godinu mirovinskog staža određuje u visini 100 posto aktualne vrijednosti mirovine. **Najniže mirovine tako su porasle za 3,13 posto**. Najniža mirovina se ra-čuna tako da se aktualna vrijednost mirovine u vrijed-nosti od 67,97 kuna pomnoži s brojem godina radnog staža. I ovdje je riječ o inicijativi SUH-a radi uvećanja mi-rovina najsiriomašnjih.

➤ Svakako treba naglasiti odluku da se **od 2020. godine uvede tzv. nacionalna mirovina**, odnosno na-cionalna naknada za starije, koju bi primali svi oni koji nisu sakupili potrebnih 15 godina radnog staža ili čak nisu uopće radili. Procjena je da će te mirovine primati između 40 i 60 tisuća osoba. SUH sudjeluje u radu rad-ne skupine i svakako će voditi računa da se nacionalna naknada uvede na vrijeme, ali da ni u kom slučaju ne dovede u pitanje vrijednost rada.

Igor Knežević

Baš ga briga za umirovljenike

Aladrovićevi pisari odgovorili su sramotnim argumentima na inicijative Sindikata umirovljenika u vezi prava na rad

Piše: Jasna A. Petrović

Hrvatski umirovljenici u šarolikom nizu ministara rada i mirovinskog sustava, od neurologinje Nade Šikić koja je izdržala tek koji mjesec i stalno bježala pred novinarima; od samozatajnog i nezainteresiranog ministra Tomislava Čorića – sada stručnjaka za vjetroelektrane; pa preko Marka Pavića, mlađahnog meteorologa i oceanografa, sada su za ministra dobili ekonomistu Josipa Aladrovića, u nezahvalnoj ulozi Katice za sve. Tako su umirovljenici izgubili svog ministra.

Brzi i sve brzopletiji još mlađi Aladrović, je sada zadužen za sve kolektivne pregovore u svim sektorima. U međuvremenu ga „njegovi“ umirovljenici bombardiraju sitnim i većim zahtjevima, no on je prezauzet da bi čak i pročitao črčkarije svojih suradnika koje potpisuje. Ministar ignorira zahtjeve umirovljeničkih udruga pa čak i one skromnijeg financijskog tereta poput povećanja cenzusa za dopunsko zdravstveno osiguranje nakon 15 godina ignoriranja.

Zašto ne smiju raditi obiteljske umirovljenice?

Osobito čudi što je odbacio tri mini-inicijative Sindikata umirovljenika Hrvatske vezane uz pravo umirovljenika na rad. Uručene su mu osobno 12. rujna 2019. na razgovoru s predsjednicama SUH-a i Matice, a već 3. listopada je ljubazno potpisao odgovor svojih suradnika, kojim je sve tri ideje pokopao i to bez ozbiljnih argumenata. Rado bismo mu citirali poučne riječi znanstvenika Eduarda Tiozza: „Budi uporan jer velike stvari će se dogoditi ako male stvari radiš dobro!“, no nismo sigurno hoće li mu ih prenijeti njegovi suradnici.

Uvođenje ravnopravnog prava na rad svih umirovljenika, a osobito ko-

risnica obiteljskih mirovina, kojima su to zapriječili ministri Mrsić i Pavić, Aladrović je odgovorio kako su u našem mirovinskom sustavu uvjeti za ostvarenje prava na mirovinu blaži u odnosu na većinu država, ali nije rekao istinu kako u većini tih država obiteljske umirovljenice, jer je riječ u 94 posto o ženama, imaju pravo na rad.

Zatim je izvalio tezu kako bi se radom do pola radnog vremena „povećao“ poticaj udovicama/udovcima da u većem broju ostvaruju obiteljsku mirovinu, a povećanjem njihova broja bi se povećali i rashodi za mirovine. Ludilo, zar ne?! Naša bi ministar rado uštedio na najsiriromašnjoj populaciji s prosječnom mirovinom od samo dvije tisuće kuna. I onda je još dao lukavi savjet kako zaobići taj propis, tako da se vratite na svoju starosnu mirovinu, ako je imate, pa onda imate pravo raditi, a kad prestanete raditi, vratite se na obiteljsku mirovinu. Koja fora da vas ministar nagovara na muljanje!

Zašto oduzimate najnižu mirovinu?

Onda smo ga molili da popravi nepravdu prema naj-najsiriromašnjima, a to su korisnici instituta najniže mirovine. Takvi su na goloj koži osjetili da im se dodatak od njihove „zarađene“ mirovine do najniže odmah oduzima, ako odu raditi na pola radnog vremena kako bi preživjeli bez kopanja po kontejnerima za smeće.

I što našem ministru pišu njegovi „kućni pisci“? U odgovoru SUH-u navodi se kako se najniža mirovina kao zaštitni institut „plaća iz državnog proračuna“, što apsolutno nije točno. Najniža mirovina se plaća iz javnog stupa međugeneracijske solidarnosti, kao unutargeneracijski vid solidarnosti s najslabijima. Tko to ne zna, ne bi trebao raditi u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, jer bi trebao poznavati razliku između miro-

vina iz doprinosa i na teret poreznih obveznika.

Ipak, gle čuda, ministar je ostavio „otvorenom opciju da se ovo pitanje dodatno razmotri, prije svega zbog značajnog broja korisnika najniže mirovine“, ali nije siguran da li za to postoji realna financijska mogućnost. Tako je govorio ministar. Točnije, tako je svoj potpis na umotvorine suradnika stavio ministar i time progutao žabu, jer kad na najmanjima želiš rasti, a na najslabijima jačati, strmoglav će ti biti put do vrha.

Samo su policajci i vojnici kompetentni?

SUH je zatražio još jednu „sitnicu“, tj. da se baš svim umirovljenicima omogući izbor rada do pola ili punog radnog vremena, uz isplatu pune ili pola mirovine. Naime, ako je već omogućio nekim umirovljenicima po posebnim propisima, kao policijskim i vojnim umirovljenicima, da mogu raditi i puno radno vrijeme, time je za mnogo povećao njihovu konkurentnost na tržištu rada. Zašto, kad su već privilegirani svojim ranim umirovljenjem?

No, ministri pisari ovako odgovaraju: „time se osigurava potreban broj relativno mlađih osoba u deficitarnim zanimanjima za potrebe djelatnosti gdje su potrebna znanja, kompetencije i sposobnosti“. Tako on nas uvjerava kako su samo policajci i vojnici kompetentni i trebaju biti privilegirani na tržištu rada, dok to nisu profesori ili liječnici, trgovci ili informatičari ili pak obični radnici. A to što su oni mlađi od starosnih umirovljenika, do sada nije bio argument prijevremenim umirovljenicima da im se omogući pravo na rad. Tako se kroje hrvatski zakoni, s labavim argumentima i utemeljeni na formuli tople vode. A onda, ajmo, opet od početka, umjesto da se cjelovito i osmišljeno kreiraju propisi.

Kad ministar Medved „prijeti“

► Jesu li hrvatski branitelji privilegirana skupina stanovništva?

Branitelji više nisu tako popularni kao prije, a gorčina zbog njihovih mirovina i beneficija sve je vidljivija na društvenim mrežama. Više se nitko ne libi postaviti pitanje lažnih branitelja i invalida, kao i njihovog rastućeg broja koji je prešao pola milijuna.

Ministarstvo branitelja je početkom listopada 2019. organiziralo okrugli stol o mirovinama i drugim pravima branitelja. „Moramo odgovoriti na teze koje se sustavno nameću hrvatskoj javnosti; da su hrvatski branitelji privilegirani i kao takvi teret hrvatskog društva. Želimo podsjetiti hrvatsku javnost tko su korisnici mirovina po posebnim propisima koje se često naziva pogrdnim imenom – povlaštenima“, kazao je Tomo Medved te dodao kako je „neprihvatljivo stvarati društvenu klimu netolerancije prema hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata, osobito prema obiteljima poginulih, nestalih, ranjenih i oboljelih“.

U evidenciji je zabilježeno 508.605 živih, poginulih, nestalih i umrlih branitelja i taj broj neprestano raste. Oko 190 tisuća ih još radi, a 152 tisuće su u mirovini, s prosječnom mirovinom od 4.200 kuna, dakle dvostruko višom od prosječne starosne mirovine. Najviše mirovine su one ratnih vojnih invalida (54.555) s mirovinom od 5.700 kuna, a još više prima 14.443 udovica i potomaka branitelja od prosječno 7.000 kuna.

Većina „običnih“ branitelja mogu računati samo na mirovinu od 2.700 kuna, a taj broj ubrzano raste kako sve više pune 65 godina života. I oni doista ne predstavljaju udar na mirovinski sustav, osobito ako su doista stvarni branitelji s dokazanim ratnim putem. Ti su branitelji zapravo žrtve ovako postavljenog sustava privilegija i njihove su mirovine relativno niske.

Kad braniteljska zaklada pokriva privatne dugove potomaka branitelja

Nije problem zaslužnima za obranu zemlje dati adekvatnu materijalnu, socijalnu, psihološku i zdravstvenu zaštitu, ali je problem ako prava i privilegije završe u svojoj zakonskoj zoni, što se sve češće događa. Tako je, primjerice, 2006. godine vlada osnovala Zakladu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, za što je donijela i poseban zakon, po kojem dio dobiti Fonda hrvatskih branitelja (i njega je osnovala vlada i darovala mu dionice tvrtki u državnom vlasništvu) pripada Zakladi.

Otkako je osnovana, Zaklada je podijelila 141 milijuna kuna prema zahtjevima 79 tisuća korisnika koji su tražili pomoć zbog teške financijske situacije, troškova liječenja ili u potporama za obrazovanje djece siromašnih branitelja. Javnost nije posebno upućena u način rada Zaklade.

No, u kolovozu ove godine Zaklada je pokrila dug Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje od oko 1,5 milijuna kuna, koji su prijevernim radnjama, ne informirajući mirovinsko o prekidu ili prestanku studija, nezakonito stekla neka djeca branitelja primajući visoku braniteljsku obiteljsku mirovinu. Osobito iskače sin poznate šatorašice Nede Balog koji je dugovao oko 300.000 kuna. Njemu, kao još šesnaestorici potomaka

pokriven je dug iz čista mira. Inače, svim običnim građanima koji su neprikladno primali mirovinu, obično bi u vrlo kratkom roku bila izvršena primanja i našli bi se na stupu srama.

Prvo se pokušalo uobičajenim načinom pokriti dug van oka javnosti, no tadašnji ravnatelj HZMO-a Josip Aladrović je odbio otpisati takva dugovanja i inzistirao na zakonitom postupku. I tako su se gomilale kamate, pa je Balogova cifra s početnih 100.000 kuna utrostručena. No, naši Potomci su smatrali da se zakonske odredbe ne odnose na njih, već samo na djecu običnih građana. Tako je i bilo.

„Dobili smo zahtjeve i Upravni odbor Zaklade ih je odobrio, a Ministarstvo branitelja nam je pomoglo s podacima kome i koliko treba platiti. Sve je to u skladu s pravilima Zaklade“, tvrde neimenovani službenici. Mama pak rečenog sina pokojnog branitelja je rekla da je to normalno jer je novac iz Zaklade i novac njezinog sina. Njoj je normalno da je više od godine dana taj mladić primao vrlo visoku obiteljsku mirovinu iako nije studirao, a još normalnije joj je da je iz državnog proračuna pokriven njegov privatni dug.

Ta to je samo prebacivanje iz državnog proračuna u državni proračun, rekla je; nema tu ništa nelogično. Točno, sve je to državna kasa koju neki smatraju privatnim atarom. I oni sada krive HZMO, koji je, da je bio pristojan trebao otpisati dug i sve bi bilo riješeno u tišini. Ali Aladrović je poštovao zakone i vidi vruga...

Kad se NEKIM braniteljima otpisuju dugovi po kreditima

Ispod radara javnosti je prošla i odluka Vlade iz ljeta 2019. kojom se nastavlja otpisivati kreditni dug razvojačenim pripadnicima Hrvatske vojske iz 1996., jer su ga brojni branitelji doživjeli kao svojevrsnu „otpremninu“, pa te kredite nisu ni vraćali.

Od ukupne mase kredita otplaćeno je, naime, samo dva posto (2%) ukupnih sredstava. Tom zadnjom odlukom Vlade odobrio se otpis dospjelih i nedospjelih potraživanja sa stanjem na dan 30. lipnja 2004., u ukupnom iznosu od 13,6 milijuna kuna za korisnike 116 kredita po Kreditnom programu zapošljavanja razvojačenih pripadnika Hrvatske vojske. Tako su se opet državnim novcem pokrili privatni dugovi. Ostaje pitanje što će poduzeti kreditirani naivni branitelji onih dva posto kredita koji su ih pošteno vratili?

Hajdemo biti precizniji. Tom kreditnom linijom iz 1996. godine podijeljeno je u vrijednosti 317,6 milijuna kuna. Do sada je „oprošteno“ onih u vrijednosti 240,3 milijuna, a vjerojatno će i svi ostali. Zašto se otpisuju privatni krediti? Uglavnom, najveći je razlog „težak socijalni položaj korisnika kredita“, pa se s razlogom treba zapitati koja je to banka nekom svom korisniku kredita iz takvog razloga otpisala dug? Obično se blokiraju njegovi jamci i rasproda imovina korisnika kredita i jamaca. Ili isti zakoni ovdje ne vrijede?!

Jasna A. Petrović

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Sirotinjo, i Bogu si teška

Sve socijalno ugrožene osobe u Zagrebu pronalaze razne načine kako bi svakog mjeseca spojile kraj s krajem. Nedostatak novca znači i surovu borbu za preživljavanje, a malu utjehu i pomoć potrebitima daju rijetki. Jedna od tih rijetkih je institucija Socijalni dućan, koju je osnovao Crveni križ Grada Zagreba 2015. godine. Socijalni dućan svakodnevno dijeli besplatnu hranu i higijenske potrepštine koje doniraju veliki trgovački centri, što je za svaku pohvalu, iako treba naglasiti da je uglavnom riječ o hrani koja je pred brzim istekom roka trajanja.

Upisani su u Registar posrednika u doniranju hrane sukladno Pravilniku o uvjetima, kriterijima i načinima doniranja hrane što im omogućuje prikupljanje hrane od strane proizvođača i trgovačkih lanaca, a surađuju i s brojnim tvrtkama koje vode društveno odgovorno poslovanje i društveno solidarnim građanima. Možda je dobro pobrojati i

ne, dječja hrana i dječja higijenska sredstva.

Stari - najranjiviji

Voditelj Socijalnog dućana, Duško Godić, kazao nam je kako je uvjet za dobivanje besplatne hrane da su osobe korisnici zajamčene minimalne naknade Centra za socijalnu skrb, ali i osobe izvan sustava socijalne skrbi, čiji je mjesečni dohodovni cenzus do 1.700 kuna po članu obitelji, odnosno do 2.000 kuna ako se radi o samcu. Navedene osobe ne smiju istovremeno biti korisnici obiteljskih paketa za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata niti pučke kuhinje Grada Zagreba.

Posebno pogođene skupine socijalnom isključenošću i siromaštvom u Zagrebu su osobe s invaliditetom, osobe s duševnim smetnjama, beskućnici, nezaposleni, umirovljenici i pripadnici romske nacionalne manjine. Biti isključen ne znači samo biti bez zaposlenja ili prihoda, nego i imati ograničene ili pokidane društvene veze, odnosno izgubiti svoje mjesto u društvu.

No, nimalo nije čudno da su najbrojniji korisnici Socijalnog dućana umirovljenici i osobe koje su završile na burzi.

„Hranu prikupljamo na bazi dnevne donacije od velikih trgovačkih centara na način da naše vozilo ode do tih centara, prikupi hranu,

vрати se u prostor, djelatnici pripreme pakete te ih od 12 do 15 sati podijele. Nakon što ga dobiju, korisnici po novi paket mogu doći za dva mjeseca“, kazao nam je Godić.

Paketi kratkog trajanja

Na dan kada smo mi došli u posjet, vrijedni radnici Socijalnog dućana pripremili su pakete za dvadesetak osoba. U paketima se našlo doista raznovrsnih namirnica, meso, mlijeko, voće i povrće, ali sve s vrlo brzim istekom roka trajanja.

Dok su čekali na svoje pakete prišli smo nekolicini korisnika/ca i upitali ih kako žive.

Tako nam je 69-godišnja Marija rekla kako je u mirovini i prima 1.400 kuna za 20 odrađenih godina rada u jednoj tvrtki u proizvodnji. Nakon što plati režije, kazala nam je kako joj ne ostane ništa za život. Korisnica je Socijalnog dućana godinu dana i to joj koliko-toliko pomaže da ne gladije svakodnevno.

Nakon toga sam nam je prišao 69-godišnji Marijan i ispričao nam razloge svog dolaska: „Primam 1.140 kuna hrvatske mirovine te oko 800 kuna iz Slovenije gdje sam radio 10 godina. U Hrvatskoj sam radio u Industrogradnji, ostali su mi dužni 27.000 kuna. Supruga mi je Ruskinja iz Moskve i ne prima nikakvu mirovinu, a nema ni državljanstvo i također je korisnica Socijalnog dućana. Imam tri kćeri koje se školuju i nijedna nije zaposlena“, kazao nam je vidno tužni Marijan, koji je i dodao kao šlag na kraju ove tužne priče, da živi kao podstanar u vlažnom stanu.

Svu surovost teškog života okupljenih dobili smo u odgovoru jedne gospođe koja je ispred zgrade Socijalnog dućana birala kruh koji stoji izložen u kutijama. Na naše pitanje je li umirovljenica, odgovorila je potvrdno i onda nam kazala: „Nemojte me ništa pitati, bolje da se nisam ni rodila“. U istom trenutku smo zanijemili.

Na razgovor s nama pristala je i 77-godišnja Fatima, podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, a unatoč lošoj materijalnoj situaciji, nije izgubila vedrinu i duh. Kako nam je otkrila, živi sama u svom stanu, a prima 1.000 kuna mirovine od preminulog supruga. Nije nikad radila, odnosno bila je domaćica, koja se brinula za troje sada odrasle djece. Dvoje rade i imaju male plaće pa joj ne mogu pomoći, dok je treće dijete, sin,

donatore, kako bi se s poštovanjem kupovalo u pobrojanim firmama: PAN PEK, Rusulica, METRO Cash & Carry, Konzum plus, Grad Zagreb, Zagrebački holding, , Zvijezda plus, Kraš i Dukat

Posjetili smo Socijalni dućan na adresi u Sigetu 18a i uvjerali se kako mnogi Zagrepčani žive u teškim uvjetima. Točnije, čak tri i pol tisuće osoba korisnici su tog socijalnog dućana, a ono što je najbolnije je da je među njima oko 800 djece, od čega više od stotinu od tri godine, za koju su potrebne pele-

nezaposlen pa mu čak i ona uskače s malom mirovinom koliko može. U Socijalni dućan dolazi malo kraće od godinu dana.

„Tu dođem i nabavim brašna, soli, ulje, ono nužno i to mi pomaže. Ne mogu se žaliti“, nekako optimistično i bez puno žaljenja svoju tešku životnu priču završila je – sa smješkom.

Borba za goli opstanak

Među okupljenima je bilo i ljudi iz drugih ugroženih skupina, ne samo umirovljenika. Jedna od njih je 50-godišnja Brankica kojoj se svijet okrenuo naopačke kada je pri padu slomila ruku na više mjesta. Liječnici su joj rekli da će oporavak trajati šest do osam mjeseci, no ona je već pet godina na bolovanju. S obzirom da je radila u pekarnici gdje je rad s rukama konstanta, osuđena je na samo

1.400 kuna koliko prima zbog bolovanja te za tuđu njegu i pomoć dobije još 500 kuna. Živi sama s 12-godišnjom kćeri, razvedena je, a muž ne plaća alimentaciju jer je i on na dugogodišnjem bolovanju. Za dijete dobije 200 kuna dječjeg doplatka te s 2.100 kuna ona i kći moraju preživjeti mjesec.

„Nisam nikad mislila da će mi se ovo dogoditi, da ću jedva preživljavati i koristiti ovakvu vrstu pomoći kao što je socijalni dućan. Dok sam radila imala sam 3.800 kuna plaću i tad nije bilo jednostavno živjeti, ali sada...“, kazala je Brankica i u tom trenutku kao da joj je stala knedla u grlu i nije mogla ništa više reći. Ono što ju je najviše pogodilo je što je nitko s posla nije nazvao i pitao kako je i treba li pomoć.

Puno je tu priča i sve su tužne, ujedno i upozorenje svima koji žive lagodnije kako tu, među njima, živi ogroman broj ljudi koji iz dana u dan vode borbu za goli opstanak.

Voditelj Duško Godić je rekao kako se nada da će i privatne osobe donirati hranu i higijenske potrepštine, no u pravilu savjest pojedinaca proradi obično tek za vrijeme Božića i Uskrsa, a inače je svatko okrenut vlastitu preživljavanju.

Za svaku je pohvalu da se u prostorijama Crvenog križa u Sigetu ne dijeli

samo hrana, već se u okviru projekta unapređenja kvalitete života umirovljenicima nude i besplatni zdravstveni pregledi, pravno savjetovanje, učenje engleskog i njemačkog jezika, zatim postoji čitaonica, kao i maketarska i likovna sekcija.

Kako postati korisnik

Za sve one koji zadovoljavaju uvjete za pomoć iz Socijalnog dućana treba naglasiti da se postupak ostvarivanja prava na tu uslugu pokreće podnošenjem zahtjeva za upis u evidenciju korisnika, na adresi Siget 18a, u Zagrebu, svakog radnog dana od 9,00 do 15,00 sati.

Uz to, podnositelj zahtjeva koji je u sustavu socijalne skrbi obavezan je priložiti presliku važeće osobne iskaznice, presliku rješenja Centra za socijalnu skrb o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu te posljednji odrezak primljene zajamčene minimalne naknade.

Podnositelj zahtjeva koji je izvan sustava socijalne skrbi, uz zahtjev za upis dužan je priložiti i presliku vlastite važeće osobne iskaznice, kao i preslike osobnih iskaznica za sve punoljetne članove kućanstva, presliku rodno lista za sve maloljetne članove kućanstva te potvrdu nadležne Porezne uprave o visini dohotka i primitka za prethodnu godinu za sve punoljetne članove kućanstva.

Važno je istaknuti kako Socijalni dućan obuhvaća Zagrepčane koji imaju prebivalište na području gradskih četvrti Maksimir, Peščenica – Žitnjak, Novi Zagreb – Istok, Novi Zagreb – Zapad, Gornja Dubrava, Donja Dubrava, Podsljeme, Sesvete i Brezovica. Zagrepčane iz ostalih kvartova „pokriva“ Caritas, kazao nam je Godić.

I dvije podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske aktivno volontiraju na prikupljanju donacija za Socijalni dućan Crvenog križa u supermarketu Kauflanda u zagrebačkoj Dubravi, podružnice Studentski grad i Peščenica. U prslucima Crvenog križa SUH-ovci pri ulazu u market pristupaju kupcima i uručuju im letke, kako bi ih podsjetili da kupe nešto od nekvatljivih namirnica i stave ih u namjenske košare pri blagajnama. Mnogi to i učine. Mnogi samo prođu.

Igor Knežević

ž i ž a k

UDRI PO STARCU!

Zašto je SUH prijavio Veljaču zbog diskriminacije

Sindikata umirovljenika Hrvatske 31. listopada 2019. prijavio je glumicu, scenaristicu i aktivistkinju Jelenu Veljaču Pučkoj pravobraniteljici zbog diskriminacije temeljem dobi u intervjuu u *Nedjeljom u dva* 20. listopada 2019. godine.

Naime, upitana kako komentira tekst sociologa Slavena Letice o njezinoj inicijativi #SPASIME, a koju je ocijenio „prodavanjem glamurozne humanitarne magle“, Veljača je izjavila kako je, **Slaven Letica čovjek koji ima 72 godine**, a jedini motiv takvog teksta je da **ostane živ** na medijskoj sceni, **oživljavanje**, reakcija; uzeti komadić kolača te medijske priče na bilo koji način.

Jelena Veljača je time na neprimjeren način, neopravdano i nepravno okarakterizirala izrečeno od strane sociologa Letice isključivo tek temeljem njegove dobi, a tek sporadično ulazeći u njegove ciljeve koji također predstavljaju diskriminaciju temeljem dobi, jer mu se imputira da želi „ostati živ“, „oživjeti“, sve na njezin račun. Riječ je o nevjerovatno okrutnoj diskvalifikaciji indirektnog sugovornika na temelju dobi.

Diskriminacija na temelju dobi tek je u novije vrijeme uključena u antidiskriminacijsko pravo. Stereotipi prema starijima duboko su zaživjeli u društvu pa se ona vrlo često tretira manje ozbiljno od diskriminacije po nekim drugim osnovama, što je vjerojatno razlogom što mnogi ugledni i glasni zagovornici ljudskih prava nisu javno reagirali u ovom slučaju.

Valja napomenuti kako su i aktivisti Sindikata umirovljenika aktivno podržali dosadašnje prosvjedne akcije u organizaciji Veljače i njezine inicijative, koje su pobudile masovnu senzibilizaciju javnosti za patnje i diskriminaciju žrtvi spolnog zlostavljanja, no stvarni teret na to stavlja njezino neprepoznavanje širine pojma diskriminacije i percepcije starijih osoba kao najčešćih žrtava obezvrjeđivanja u društvu.

Jasna A. Petrović

9. REGIONALNA KONFERENCIJA SINDIKATA UMIROVLJENIKA

Za novi pakt međugeneracijske solidarnosti

U Beogradu je 16. listopada 2019. održana 9. Regionalna konferencija sindikata umirovljenika iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Italije, Kosova, Sjeverne Makedonije, Slovenije i Srbije, na temu „Mirovine dostojne čovjeka, javno zdravstvo i borba protiv siromaštva“, u čijem radu su sudjelovali i predstavnici najveće srpske umirovljeničke asocijacije Saveza penzionera sa 600.000 članova. Njihov predsjednik Andreja Savić je pozdravio skup.

Uvodne riječi su dali Mihajlo Radović ispred Udruženja sindikata penzionera Srbije, te generalni tajnik SPI CGIL regije Friuli Venezia Giulia Roberto Treu i generalna tajnica regije Veneto Elena di Gregorio. U raspravi su sudjelovali predstavnici iz svih zemalja, a u ime Sindikata umirovljenika Hrvatske obratila se Jasna A. Petrović.

Za dostojanstvo starosti

Završnu riječ je dao nacionalni tajnik SPI CGIL Domenico Pantaleo, naglasivši kako je po vokaciji sindikat organizacija internacionalizma i solidarnosti te je logično da se u duhu toga vodi rasprava i podržava proširenje primjene Europskog socijalnog stupa u smjeru borbe za potpisivanje europskog pakta međugeneracijske solidarnosti. Posebno je naglasio potrebu osiguranja dostojanstvene starosti i adekvatnih mirovina, snaženje i dostupnost javnih servisa i zdravstva, razvijeniju skrb o starima koji su nesamostalni i imobilni, kao i kvalitetno usklađivanje mirovina.

Nakon burne rasprave usvojena je zajednička deklaracija, kojom se na prvom mjestu naglasila važnost prijateljstva, solidarnosti i suradnje, u duhu čega se apeliralo na europske institucije da nastave i ubrzaju provođenje politike proširenja i na zemlje u regiji, osobito na Sjevernu Makedoniju i Albaniju.

Zatražen je i korjenit zaokret u politici migracija, jer se smatra neprihvatljivim da EU države i silom zatvaraju svoje granice, sprječavajući prolaz i smještaj migranata, izbjeglica i azilanata koji bježe od ratova, klimatskih katastrofa, surove represije i diskriminacije, ili su u potrazi za boljim uvjetima života i rada.

Mirovina – početak bijede?

Umirovljenici, naglašeno je, trebaju se angažirati na obnovi međugeneracijskog ugovora sa generacijama koje dolaze i kojima naše vlade moraju osigurati stabilno i kvalitetno zaposlenje, kao i sveobuhvatne i svima dostupne

sisteme socijalnog osiguranja – doprinoseći tako zaustavljanju depopulacije čitavih oblasti u regiji.

Umirovljenici su u prošlosti svojim radom i angažiranjem doprinijeli razvoju i napretku društva i zbog toga zaslužuju poštovanje, ali i jamstvo kako umirovljenje ne označava početak života u bijedi. Protiv su da se porast udjela starijih i rast broja umirovljenika tumače kao prirodna katastrofa. Vrijeme je da se s tim prestane pošto je produženje životnog vijeka jedan od ciljeva naše civilizacije i ne predstavlja bolest koju je potrebno liječiti, već životnu fazu koja – ukoliko se osiguraju neophodni uvjeti – može biti itekako ispunjena, korisna i produktivna.

Sudionici 9. Konferencije su se založili i za javno zdravstvo dostupno svima; jačanje prvog javnog mirovinskog stupa međugeneracijske solidarnosti, kao i transformaciju obaveznog drugog stupa u dobrovoljni tamo gdje je uveden. Zalažu se i za izradu konzistentnog sustava socijalnih pokazatelja u svim zemljama radi utvrđivanja iznosa minimalnih penzija, koji neće uzimati u obzir samo pozitivne trendove, nego će biti korišteni i kao osnova za donošenje efikasnih mjera za sprječavanje i zaustavljanje siromaštva i socijalne isključenosti.

Minimalne mirovine za preživljavanje

Sudionici su se založili i za definiranje potrošačke košarice s proizvodima i uslugama neophodnima za starije od 65 godina, s ciljem utvrđivanja realnog iznosa minimalne penzije, odnosno nacionalne granice siromaštva. S minimalnom mirovinom trebalo bi se moći preživjeti. Založili su se i za one starije osobe koje nisu uspjele ostvariti pravo na mirovinu te da se njima jamči socijalna naknada za starost. Usklađivanje mirovina smatraju kako je od osobite važnosti te da treba pratiti rast plaća, jer u protivnom se smanjuje realna vrijednost mirovina i njihova kupovna moć. Pogrešno je da se europske zemlje poglavito bave pitanjem održivosti mirovinskih sustava, umjesto da ravnopravno traže rješenja za adekvatnost i stabilnost mirovina.

Sindikati umirovljenika iz osam zemalja će u okviru FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe nastaviti zajednički tragati za rješenjima koja će omogućiti uvođenje modela adekvatnih minimalnih penzija u njihovim zemljama.

Radionicom do rodne osvjешtenosti

U sklopu EU projekta „Jednaka prava – jednake plaće – jednake mirovine“ u Zagrebu je 14. i 15. listopada 2019. održana prva u nizu dvodnevni radionica RAVNOPRAVNOST ZA SVE! Radionicu je organizirala Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova u suradnji sa CESI – Centrom za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, s ciljem da se podigne svijest o društvenom problemu jaza u plaćama i mirovinama između muškaraca i žena, odnosno da se spriječi rizik siromaštva za žene u Hrvatskoj. Na radionici je sudjelovalo oko 70 osoba, od učenika/ca srednjih škola, predstavnika/ca ministarstava i privatnih banaka pa sve do umirovljenika/ca.

Anamarija Tkalcic iz CESI-ja je u uvodnom govoru kazala kako su žene svugdje u svijetu pa tako i u Hrvatskoj manje plaćene od muškaraca, što za posljedicu ima i stvaranje rodno jaza u mirovinama. Istaknula je i kako je pala vrijednost nekoć tradicionalno muških zanimanja, poput učitelja i liječnika, kada su žene počele preuzimati te poslove, što je samo dokaz neravnopravnosti koja vlada između muškaraca i žena.

Koga briga za razlike

Pravu sliku rodno jaza u mirovinama u Hrvatskoj i Europi prikazala je u svom izlaganju predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske, Jasna Petrović. Iznijela je pomalo nestvaran podatak da se o rodnom jazu u mirovinama počelo govoriti tek 2011. godine. Godinu nakon toga Njemačka je po prvi put u Europi promovirala model mjerenja tog jaza od strane Federalnog ministarstva za obiteljske poslove, starije građane i mlade. Rodni jaz u mirovinama EU po prvi put je prezentiran izvještajem Europske komisije tek 2013. godine!

Što se tiče Hrvatske, rodni jaz u mirovinama za one starije od 65 godina iznosi 24,9 posto, te su od postkomunističkih zemalja gore samo Rumunjska i Bugarska. Petrović je kazala kako je rodni jaz u mirovinama akumulacija svih oblika diskriminacije žena tijekom njihovog života, od nižih plaća, niskih stopa radne aktivnosti na formalnom

tržištu rada, isprekidane radne karijere zbog odlaska na porodiljni i skrbi o djeci te o starijim i nemoćnim članovima obitelji, neplaćenom radu, nesigurnim oblicima rada (ugovor na određeno).

Kakav mirovinski sustav za žene?

Predsjednica Sindikata umirovljenika kazala je kako žene trebaju zagovarati javni mirovinski sustav, jer privatni mirovinski stupovi osiromašuju žene. Mirovinskim reformom u Hrvatskoj 2019. godine omogućeno je da novi/e umirovljenici/e mogu birati hoće li primati mirovinu samo iz prvog, javnog stupa, ili iz prvog i drugog (privatnog) te je 60 posto novih umirovljenika/ca odlučilo primati isključivo iz prvog, a 87 posto njih su upravo žene, što ide u prilog tezi da je javni mirovinski sustav najbolja opcija za žene.

Također, žene čine većinu korisnika/ca najnižih mirovina, primjerice njihov udio u mirovinama do 1.000 kuna iznosi 76,23 posto. Zbog toga, istaknula je Petrović, što će biti veće minimalne plaće i minimalne mirovine, time će se najefikasnije sprječavati žensko siromaštvo, a rodni jaz bivati manji. Kao pozitivna mjera mirovinske reforme istaknuto je dobivanje za svako dijete dodatnih šest mjeseci radnog staža svim novim umirovljenicama, što povisuje mirovine za oko dva posto po djetetu, čime se blago smanjuje rodni jaz u mirovinama.

Petrović je istaknula i pozitivan primjer kada se, inače neplaćeni rad žena, ipak vrednuje. Tako u Finskoj žene koje skrbe o starim i nemoćnim članovima/icama obitelji, sklapaju ugovor sa svojom općinom od koje primaju plaću za skrb.

Belgijski poučak

Predavanje na radionici održala je i Hildegard van Hove iz Instituta za ravnopravnost žena i muškaraca iz Belgije. Ona je otkrila kako rodni jaz u plaćama u toj zemlji iznosi samo šest posto (u Hrvatskoj je 11,6 posto), a da je za to zaslužan velik javni sektor u kojem žene dominiraju po broju zaposlenih, kao i činjenica da je 75 posto svih zaposlenih radnika/ca čla-

novi/ice sindikata, zbog čega su se uspjeli izboriti za dobre kolektivne ugovore.

Još 1975. godine jednakost plaća muškaraca i žena je zakonski uvjetovana, da bi se 2001. i 2008. ponovno raspravljalo o toj tematici. Ono što je najzanimljivije je da svako poduzeće u Belgiji ima obvezu nacionalnoj banci dostaviti podatke o plaćama po spolu, odnosno svako dvije godine izraditi izvješće o rodnom jazu u plaćama u poduzeću. Iako je Belgija uspješna po pitanju smanjenja rodno jaza u plaćama, rodni jaz u mirovinama nešto je viši od hrvatskog.

Malo znanja o pravima starih

Drugog dana radionica sudionici/e su podijeljeni u pet grupa u kojima su raspravljali/e o temama rodno jaza u plaćama i mirovinama. Desetak zainteresiranih raspravljalo je o problemu jaza u mirovinama. Kao pozitivnu mjeru mirovinske reforme sudionici/e su istaknuli/e dodavanje šest mjeseci staža po djetetu, dodajući da bi ta mjera bila još bolja kad bi se odnosila na sve umirovljenice retroaktivno, a ne samo za novoumirovljene od siječnja 2019. godine. Također, trebala bi se uračunavati kao osnovni, a ne dodatni staž nakon stečenih uvjeta za umirovljenje.

Grupa je zaključila da umirovljenici/e iz raznih razloga nisu dovoljno uključeni/e i angažirani/e u poboljšanje svog statusa, niti informirani/e o svojim pravima te da bi se trebali/e još više povezati s organizacijama civilnog društva. Za smanjenje jaza u mirovinama grupa je preporučila da država osigura daljnje kompenzacijske mjere za roditelji i roditeljski dopust, da se doneše pravedan model usklađivanja mirovina s rastom plaća i troškovima života, da se uvedu minimalne mirovine u postotnom udjelu minimalne plaće. Također, zaključeno je da se doneše novi, pravedniji model za stjecanje obiteljske mirovine, kao i zakon o jednakim plaćama.

Sljedeće radionice održat će se Splitu (19. - 20. studenog 2019.), Rijeci (12. - 13. prosinca 2019.) te Osijeku (23. - 24. siječnja 2020.).

Ova stranica objavljena je u okviru dvogodišnjeg europskog projekta „Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine - Širenje opsega implementacije akcija i zakonskih standarda rodne ravnopravnosti s ciljem dostizanja rodne ravnopravnosti i sprječavanja siromaštva u Hrvatskoj“, (REC-RGEN-PENS-AG-2017-820696-GPPG), koji s partnerima i suradnicima provodi Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

This article was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

“The content of this article represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.”

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U STUDENOM 2019.

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

24. listopada 2019. godine održana je 47. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke sa sjednice.

Veća cijena zdravstvenih usluga

HZZO je povećao cijene zdravstvene zaštite koju plaća bolničkim zdravstvenim ustanovama na način da je povećana osnovna vrijednost DTS koeficijenta s kojom se množe koeficijenti za dijagnostičko-terapijske skupine (DTS). Dosadašnja osnovna vrijednost s kojom se množe koeficijenti povećana je s 8.020 kuna na 8.100 kuna što će za ugovorne bolničke zdravstvene ustanove značiti povećanje prihoda.

Financiranje rada pod nadzorom i pripravničkog staža

U cilju zapošljavanja što većeg broja doktora medicine u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske HZZO će i nadalje financirati rad pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije. Stoga je donesena Odluka o dopuni Odluke o izboru doktora medicine bez specijalizacije za koje će se financirati rad pod nadzorom osnovom Javnog natječaja iz 2019. godine te je u prijedlogu Dodatka Liste prvenstva uvršten 21 kandidat.

Također se nastavlja i financiranje rada pripravnika – doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine za koje će se financirati pripravnički staž osnovom 2. dijela Otvorenog javnog natječaja iz 2019. godine. Svi pristig-

li zahtjevi zadovoljavaju formalne uvjete te je u prijedlogu Liste prvenstva pripravnika uvršteno 18 kandidata i to 15 doktora medicine i 3 magistra medicinske biokemije i laboratorijske medicine.

Nakon provedenih natječaja, ugovorne zdravstvene ustanove i drugi ugovorni subjekti HZZO-a će sklopiti ugovore o radu s odabranim kandidatima, na osnovi kojih će HZZO u najkraćem roku sklopiti ugovore o financiranju s ugovornim zdravstvenim ustanovama i drugim ugovornim subjektima HZZO-a.

Natječaj za ugovaranje zdravstvene zaštite s bolnicama i SKZZ – om u studenome 2019.

HZZO će tijekom studenoga 2019. godine raspisati natječaj za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja za djelatnosti bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite te posebne programe, za naredno trogodišnje razdoblje od 2020. do 2022. godine. Natječaj se raspisuje sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju i Odluci o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za potrebe popune Mreže javne zdravstvene službe.

Liječenje najtežih bolesti najnovijim terapijama

15. listopada 2019. godine u HZZO-u je održana konferencija za medije na kojoj je bilo govora o novim lijekovima na listama lijekova HZZO-a i njihovoj dostupnosti osiguranim osobama.

IZ SADRŽAJA:

- Veća cijena zdravstvene zaštite
- Financiranje rada pod nadzorom i pripravničkog staža
- Natječaj za ugovaranje zdravstvene zaštite s bolnicama i SKZZ-om u studenome 2019.

• Liječenje najtežih bolesti najnovijim terapijama

• Kontrola privremene nesposobnosti/ spriječenosti za rad

Ravnatelj HZZO-a Lucian Vukelić, dr. med. spec. je tom prigodom istaknuo kako je HZZO za lijekove osigurao 6,5 milijardi kuna, od kojega 1,4 milijarde kuna za posebno skupe lijekove. Na listama lijekova HZZO-a nalaze se lijekovi koji se u terapijama primjenjuju u cijelom svijetu. Sva inovativna terapija koja je dostupna u vrlo razvijenim zemljama EU u ovom trenutku je dostupna i u Republici Hrvatskoj.

Prof. dr. sc. Stjepko Pleština, predsjednik Povjerenstva za lijekove i predstojnik Klinike za onkologiju KBC-a Zagreb naveo je kako pojedine terapijske opcije dolaze na liste lijekova HZZO-a čak i ranije nego je to u puno bogatijim zemljama. Ističe kako su dolaskom imunoterapije napravili revoluciju u uspjehu liječenja onkoloških pacijenata, u rezultatima liječenja i po prvi puta učinili neke metastatske bolesti čak i izlječivima, a ne samo produžili život. Veliki iskorak napravljen je kod hematoloških zloćudnih bolesti posebice dolaskom najnovijih terapijskih opcija kao što je to međustanična terapija koju malo zemalja Europe ovoga časa ima.

Predstojnica Klinike za neurologiju KBC-a Zagreb prof. dr. sc. Ervina Bilić nadodala je kako u posljednjih 5-7 godina u neurologiji svjedočimo velikim otkrićima, a svi novi lijekovi u Hrvatskoj su bili dostupni godinu, odnosno godinu i pol dana nakon provedenih studija.

Pročelnica Zavoda za infekcije probavnog trakta Klinike za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević" prof. dr. sc. Adriana Vince navela je kako je zahvaljujući novim lijekovima za liječenje hepatitisa C,

koji su se pojavili prije četiri godine s učinkovitosti od 97 posto, 1.000 hrvatskih pacijenata od njih 1.020 liječenih potpuno izliječeno od te bolesti.

Rukovoditeljica Službe za lijekove i medicinske proizvode HZZO-a Jelena Matuzović istaknula je da trenutno se na listama lijekova HZZO-a nalazi preko 4.500 pakiranja lijekova, od kojih je oko 80% na osnovnoj listi, a oko 20% na dopunskoj listi lijekova. Na Popisu posebno skupih lijekova nalazi se 108 djelatnih tvari u ukupno 271 različitim pakiranja lijekova. Prednosti izdvajanja posebno skupih lijekova na poseban popis su bolja dostupnost osiguranim osobama koji u cijelosti ostvaruju pravo na lijek u okviru sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. Također, prednost je što trošak takvih lijekova ne opterećuje proračune bolnica, već se takvi lijekovi posebno financiraju izvan bolničkih proračuna.

Za osigurane osobe HZZO-a je također važno što im je omogućeno da neke skupe lijekove, umjesto da ih podižu u bolnici, sada mogu dobiti propisivanjem na recept HZZO-a u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i podizanjem u najbližoj ljekarni prema mjestu stanovanja, bez potrebe za dodatnim odlascima u bolnice samo radi podizanja lijeka (to su lijekovi za liječenje 1. linije multiple skleroze, zatim lijek somatropin za liječenje deficita hormona rasta i Turnerovog sindroma te dio bioloških lijekova za liječenje reumatoloških bolesti, psorijaze i upalnih bolesti crijeva).

KONTROLA PRIVREMENE NESPOSOBNOSTI/ SPRIJEČENOSTI ZA RAD

HZZO u svojoj ulozi kontrolora namjenskog trošenja sredstava namijenjenih osiguranju prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, prvenstveno zdravstvenoj zaštiti, susreće se s jednim od najvećih izazova, a to su troškovi za naknade plaća zbog privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad (u daljnjem tekstu: PNR). Detaljnom analizom i kontinuiranim praćenjem svih troškova u obveznom zdravstvenom osiguranju, utvrđeno je da iznosi troškova za naknade plaće zbog PNR temeljem zahtjeva za refundaciju od strane poslodavaca iznose u 2017. godini - 1.148.133.989,48 kn, 2018. godini - 1.232.553.757,36 kn, a za I.-IX. mjeseca 2019. godine 973.056.729,48 kn

Postupke kontrole PNR osiguranika HZZO provodi sukladno Pravilniku o kontroli privremene nesposobnosti za rad koji uređuje način provođenja kontrole, vrste kontrole, osobe ovlaštene za njezino provođenje te ovlasti ovlaštenih osoba tijekom provođenja kontrole.

Kontrola PNR obavlja se u ordinaciji izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite koji je nadležan za utvrđivanje PNR osiguranika HZZO-a prema Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (u daljnjem tekstu Zakon, propisima donesenim na temelju Zakona i općim aktima Zavoda, a može se obavljati i izvan ordinacije izabranog doktora osiguranika, uključujući i kontrolu u stanu/kući osiguranika ako cjelovitu kontrolu nije moguće obaviti u ordinaciji izabranog doktora ili postoji sumnja na zlouporabu privremene nesposobnosti od strane osiguranika.

Kontrola privremene nesposobnosti obavlja se kao redovna i izvanredna kontrola.

Redovnu kontrolu obavljaju ovlašteni kontrolori HZZO-a – doktori medicine, u skladu sa Zakonom, propisima donesenim na temelju Zakona i općim aktom Zavoda kojim se uređuju ovlasti i načini rada kontrolora HZZO-a, a prema planu kontrole PNR koji za svaku kalendarsku godinu utvrđuje ravnatelj HZZO-a. Izvanredna kontrola obavlja se po nalogu ravnatelja HZZO-a, odnosno voditelja regionalnog ureda i područne službe HZZO-a, u skladu s općim aktom Zavoda o ovlastima i načinu rada kontrolora HZZO-a.

Izvanredna kontrola obavlja se na osnovi pisanog zahtjeva:

1. poslodavca osiguranika HZZO-a, kojim traži kontrolu opravdanosti PNR osiguranika,

2. ovlaštenog radnika HZZO-a (pomoćnika ravnatelja, rukovoditelja ustrojstvenih jedinica Direkcije HZZO-a, odnosno voditelja ustrojstvenih jedinica regionalnog ureda Zavoda, odnosno područne službe HZZO-a) koji, u okviru poslova za koje je nadležan, ima pravo zatražiti kontrolu PNR kada je ona potrebna za rješenje pojedinačnog zadatka za koji je zadužen. Izvanredna kontrola obavlja se u svim slučajevima sumnje na ili saznanja za moguću zlouporabu PNR bilo od strane osiguranika ili od strane izabranog doktora.

Redovna kontrola privremene nesposobnosti obavlja se uz obveznu prethodnu najavu zbog pravodobne pripreme potrebne dokumentacije te osiguranja prisutnosti osiguranika, kako bi se

kontrola mogla obaviti u što kraćem vremenu i bez prekida rada izabranog doktora. Iz istih razloga i izvanredna kontrola se, u pravilu, obavlja uz prethodnu najavu dok izvanredna kontrola PNR koja se provodi zbog sumnje ili saznanja za moguću zlouporabu privremene nesposobnosti obvezno se obavlja bez prethodne najave.

Ovlaštene osobe za provedbu kontrole PNR osiguranika HZZO-a su kontrolori Zavoda, a osim navedenih za potrebe provođenja izvanrednih kontrola PNR, ravnatelj HZZO-a može imenovati posebno povjerenstvo u čiji sastav mogu biti imenovani kontrolori HZZO-a, ali i drugi radnici Zavoda ovisno o prirodi svakog pojedinačnog slučaja obuhvaćenog izvanrednom kontrolom. Kontrolu privremene nesposobnosti osiguranika HZZO-a obavljaju pregledom medicinske i druge dokumentacije u ordinaciji izabranog doktora, uz obavezan pregled osiguranika radi utvrđivanja objektivne dijagnoze i zdravstvenog stanja osiguranika.

Pregled osiguranika može se obaviti u ordinaciji izabranog doktora, odnosno odgovarajućem prostoru HZZO-a. Ako pregled osiguranika nije moguće iz opravdanih razloga, uvjetovanih zdravstvenim stanjem osiguranika, obaviti u ordinaciji izabranog doktora, odnosno odgovarajućem prostoru HZZO-a pregled će se obaviti u domu osiguranika, uz prethodnu najavu.

U provođenju kontrole utvrđuje se:

1. postoji li medicinska indikacija za korištenje PNR
 2. postoji li medicinska indikacija za daljnje korištenje PNR osiguranika u odnosu na dan provedene kontrole PNR
 3. jesu li ispunjeni uvjeti za prestanak korištenja PNR
 4. je li ispravno utvrđena promjena šifre dijagnoze bolesti za vrijeme trajanja PNR osiguranika.
- Ako se utvrdi da PNR osiguranika nije bila medicinski opravdana ili nije više medicinski opravdana o istome se obvezno odmah donosi stručno-medicinska ocjena kojom se ujedno utvrđuje datum radne sposobnosti osiguranika osnovom koje će izabrani doktor utvrditi prestanak PNR osiguranika.

Nadzor i kontrola PNR

HZZO je u prvom polugodištu 2019. godine od poslodavaca zaprimio 2.629 zahtjeva za kontrolu PNR. U trenutku provođenja kontrole već je bilo zaključeno 1.251 PNR, a od 1.378 kontrola PNR, koje su provedene u 1.787 ordinacija izabranih doktora, temeljem kontrole je zaključena 444 PNR ili 32 %

svih kontroliranih PNR. Nakon provedene kontrole HZZO je o rezultatima izvjestio poslodavce, ne navodeći pritom medicinske ili druge podatke koji bi mogli pretpostavljati povredu profesionalne ili poslovne tajne.

Redovna kontrola PNR provodila se na temelju analiza iz poslovnog izvješćivanja o PNR (BI za PNR). U prvom polugodištu 2019. godine ovlaštene zaposlenici HZZO-a proveli su redovne kontrole u 746 ordinacija opće/obiteljske medicine te su pritom pregledali 2.941 osiguranika i zaključili 937 PNR-a ili 32 %.

Ovlaštene zaposlenice Zavoda provodili su u prvom polugodištu 2019. godine i druge izvanredne kontrole PNR. Tako je provedena kontrola u 79 ordinacija ugovornih doktora radi provjere opravdanosti (medicinske indiciranosti) PNR, pregledano je 72 osiguranika i temeljem kontrole zaključeno 31 PNR (43 % kontroliranih PNR-a).

Radi intenzivnijeg provođenja kontrola PNR u cilju smanjenja ukupne stope PNR, HZZO je temeljem Odluke o osnivanju posebnih povjerenstava za provođenje izvanredne kontrole PNR provodio navedene kontrole.

Navedene izvanredne kontrole PNR putem posebnih povjerenstava provedene su sukladno planu kontrola, koji su izradili rukovoditelji ustrojenih jedinica HZZO-a na prijedlog voditelja regionalnih ureda HZZO-a. Kontrolom je u prvom polugodištu 2019. godine pregledano ukupno 2.678 osiguranika te je utvrđen prestanak medicinskih indikacija za korištenje PNR u 1.241 slučaju ili 46 %.

Zaključno, ovlaštene zaposlenice HZZO-a u prvom polugodištu 2019. godine proveli su 2.612 kontrola PNR pri ugovornim subjektima HZZO-a i pritom pregledali 4.391 osiguranika te zaključili 1.412 PNR ili 32 % kontroliranih PNR.

Posebna povjerenstva za kontrolu PNR pregledala su 2.678 osiguranika i zaključila 1.241 PNR ili 46 % kontroliranih PNR.

Iz navedenog proizlazi da je u prvom polugodištu 2019. godine sveukupno pregledano 7.069 osiguranika i zaključeno 2.653 PNR ili 38 % kontroliranih PNR, što u odnosu na isto razdoblje 2018. znači da je u prvom polugodištu 2019. godine pregledano 116 više osiguranika i zaključeno 197 više PNR.

Unatoč vrlo velikom broju provedenih redovnih kontrola PNR, kao i ostalih poduzetih radnji, ostvarenje strateškog cilja pada stope PNR nije na razini realizacije ciljeva kojima HZZO teži. U tom smislu, HZZO radi na dodatnom intenziviranju kontrola kao i razmatranju mehanizama za otklanjanje uzroka koji generiraju visoku stopu PNR.

- Nadzor i kontrola PNR - u prvom polugodištu zaprimljeno 2.629 zahtjeva za kontrolu

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Ivan Serdar imenovan je ravnateljem HZMO-a

Vlada Republike Hrvatske je na zatvorenom dijelu sjednice održane 7. studenoga 2019. imenovala Ivana Serdara ravnateljem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na temelju provedenog postupka nakon raspisanog javnog natječaja.

Od 1. siječnja 2020. na snazi izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju

Zakon o izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju objavljen je u Narodnim novinama broj 102/19, od 25. listopada 2019., a stupa na snagu 1. siječnja 2020.

Zakon o izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju donesen je na 14. sjednici Sabora, 18. listopada 2019. Uvažavajući volju hrvatskih građana, Vlada je predložila, a Sabor je po hitnom postupku donio Zakon o izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju, kojim se vraća dobna granica za starosnu mirovinu na 65 godina i smanjuje penalizacija za ranije umirovljenje, odnosno prihvaćaju zahtjevi referendumске inicijative "67 je previše".

Uvjet za starosnu mirovinu 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža

Izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju pravo na starosnu mirovinu ostvaruje osiguranik s navršених 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, umjesto 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža što su, prema dosadašnjem zakonu, bili uvjeti za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu za žene i muškarce od 1. siječnja 2033.

Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - 60 godina i 41 godinom staža

Pravo na starosnu mirovinu dugogodišnji osiguranik ostvarivat će sa 60 godina života i 41 godinu mirovinskog staža osiguranja u efektivnom trajanju, umjesto kada navrší 61 godinu života i 41 godinu staža, što je bio uvjet od 1. siječnja 2027.

Prijevremena mirovina sa 60 godina i 35 godina staža

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik će ostvariti kada navrší 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža, umjesto dosadašnjih 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.

Prijelazno razdoblje za izjednačavanje odlaska u mirovinu muškaraca i žena

Izmjenama se također produljuje prijelazno razdoblje za izjednačavanje uvjeta za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za žene - umjesto 31. prosinca 2026., utvrđuje se rok 31. prosinca 2029. Od 1. siječnja 2030. žene i muškarci ostvarivat će pravo na starosnu mirovinu pod istim uvjetima, a to su navršених 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

U 2020. godini pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrší 62 godine i 6 mjeseci života i 15 godina mirovinskog staža, a pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrší– 57 godina i 6 mjeseci života i 32 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža.

Manja penalizacija prijevremenog umirovljenja

Umjesto 0,3 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja, mirovine će se penalizirati 0,2 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. To znači da maksimalna penalizacija prijevremenog umirovljenja za pet godina iznosi 12 posto, dok je dosad iznosila 18 posto.

Ponovno će se odrediti prijevremena starosna mirovina korisnicima koji su mirovinu ostvarili u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2019. te im je mirovina bila određena uz smanjenje od 0,3 posto za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje ovim će korisnicima, počevši od 1. siječnja 2020. godine, odrediti novi iznos prijevremene starosne mirovine s novim polaznim faktorom, odnosno mirovina će im se umanjiti za 0,2 posto za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu.

Dobro je znati

- Hrvatski sabor je na 14. sjednici održanoj 18. listopada 2019. prihvatio **Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2018.** Izvješće je dostupno na internetskoj stranici HZMO-a u rubrici 'Dokument'.
- Hrvatsko izaslanstvo, među kojima i predstavnici HZMO-a Vanda Crnjac-Pauković, Alen Bučić i Darko Škvorc, boravilo je u Danskoj 29. i 30. listopada 2019. u sklopu projekta **The role of pension awareness and promoting pension saving (Uloga informiranosti o mirovinama i poticanje mirovinske štednje).** Članove projektnog tima, zajedno s danskim stručnjacima, 30. listopada 2019. primila je i veleposlanica Republike Hrvatske u Danskoj Tina Krce. Veleposlanici je prezentiran projekt koji financira Služba za potporu strukturnih reformi Europske komisije, kao i da su za rad na projektu izabrani danski stručnjaci Ole Baier i Jens Christian Stougaard. Projekt je za Hrvatsku od iznimne važnosti jer najkasnije do 2024. godine **sve države članice EU moraju razviti unificiran način informiranja građana o mirovinama,** uz mogućnost individualnog računanja mirovine iz svih dijelova mirovinskog sustava na jednom mjestu (1., 2. i 3. stup mirovinskog sustava).
- **Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Koreje o socijalnoj sigurnosti,** potpisan u Seulu 18. prosinca 2018., stupio je na snagu 1. studenoga 2019. **Administrativni sporazum** o primjeni ovog Ugovora potpisan je 14. kolovoza 2019. u Sejongu i u Zagrebu 10. rujna 2019. i stupa na snagu kada i Ugovor.

KORISNICI MIROVINA - isplata u listopadu 2019.

Vrste mirovina	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	498 703	2.712,30 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO	30 900	3.664,98 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	84 628	2.392,43 kn
Prijevremena starosna mirovina	198 260	2.599,84 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	305	2.842,90 kn
Invalidska mirovina	114 517	2.046,25 kn
Obiteljska mirovina	219 986	2.053,52 kn
UKUPNO - ZOMO	1 147 299	2.502,17 kn
Korisnici koji su u 2019. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	16 492	2.584,53 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO	4 717	3.540,37 kn
Prijevremena starosna mirovina	6 500	2.683,87 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	21	3.437,66 kn
Invalidska mirovina	1 805	1.805,36 kn
Obiteljska mirovina	7 640	2.125,05 kn
UKUPNO	37 175	2.591,40 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	102 465	3.797,74 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	192 803	3.492,39 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	255 766	1.672,12 kn
Korisnici najviše mirovine kojima je mirovina određena prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 740	7.100,38 kn
Ukupan broj osiguranika		1 585 676
Ukupan broj korisnika mirovine		1 240 855
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1 : 1,28
Korisnici mirovina - muškarci (45,98%)		570 576
Korisnici mirovina - žene (54,02%)		670 279
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		71 godina
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2019. godini - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2019. godini - ZOMO		64 godine
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.542.000.000 kn

Sve što trebate znati o oporuci

U sklopu projekta „Savjetovalište u gostima“ u suradnji s Gradom Zagrebom, pravni savjetnici Sindikata umirovljenika Hrvatske održavaju radionice u pet zagrebačkih podružnica SUH-a, s ciljem da informiraju umirovljenike o njihovim pravima, kako bi ih se zaštitilo od prijevara, zlostavljanja, iskorištavanja i nasilja.

Prvo predavanje održano je 5. studenog 2019. godine u prostorijama podružnice Studentski grad, gdje se okupilo oko šezdesetak umirovljenika koji su došli čuti predavanje o pravu nasljeđivanja, odnosno svim mogućnostima i zamkama koje može stvoriti oporuka. O temi je izložio pravni savjetnik SUH-a Davor Šmuljić, a uz njega su odgovore na pitanja okupljenima davali i pravnici Anto Kuprešak i Mladen Petrinović.

Šmuljić je u uvodu kazao kako je pitanje nasljeđivanja riješeno Zakonom o nasljeđivanju, na način da po smrti fizičke osobe umrlu osobu nasljeđuje onaj koji je stekao nasljedno pravo, i to putem oporuke, ili ako ona ne postoji, na temelju Zakona.

Oporuka je jednostrana, opoziva, u propisanom obliku sastavljena, osobno i slobodno dana izjava volje, kojom neka osoba raspolaže svojom imovinom ili njezinim dijelom za slučaj smrti. Oporuka se uvijek može opozvati, ali i poništavati, primjerice ako ste oporuku pisali pod prijetnjom pištoljem, ili ste bili prevareni, objasnio je Šmuljić te naglasio kako oporuka nije valjana ako ju je sastavila osoba mlađa od 16 godina, kao i osoba koja u trenutku sastavljanja oporuke nije bila sposobna za rasuđivanje. Što ako smo napisali oporuku, a nakon tri dana izgubili mogućnost rasuđivanja? U tom slučaju oporuka i dalje vrijedi, jer smo bili prisebni u trenutku njezinog pisanja, objasnio je naš pravnik.

Tri vrste oporuke

Okupljeni umirovljenici mogli su čuti i da oporuka može biti privatna, javna te napisana u izvanrednim okolnostima. Šmuljić je istaknuo kako je oporuku bitno čuvati, jer ako se izgubi ili podere ona više ne vrijedi. Zbog toga se preporučuje da se oporuka evidentira u Hrvatskoj javnobilježničkoj komori.

Što se tiče privatne oporuke, ona može biti vlastoručna ili pisana pred svjedocima. Vlastoručna je ona koju je oporučitelj sam napisao i potpisao. Poželjno je da se u njoj naznači mjesto i datum sastavljanja oporuke, a kod ove vrste oporuke ne treba ovjera javnog bilježnika. Oporuka pisana pred svjedocima pak je oporuka koja se sastavlja tako da je po kazivanju oporučitelja netko drugi napiše, a oporučitelj je u istodobnoj nazočnosti dvojice svjedoka pročitao, izjavljujući da je to njegova oporuka te je potpiše. Svjedoci se potpisuju na samoj oporuci nakon oporučitelja uz navođenje njihovog svojstva svjedoka.

Javnu oporuku može napraviti osoba koja ne zna ili ne može čitati, ili se ne može potpisati. Ova vrsta oporuke najčešće se sklapa u umirovljeničkim domovima, a nju na oporučiteljev zahtjev u obliku zapisnika mogu u Hrvatskoj sastaviti sudac, sudski savjetnik ili javni bilježnik. Oporučitelju koji nije u stanju pročitati oporuku ovlaštena osoba će oporuku pročitati u nazočnosti dva svjedoka.

Oporuka u izvanrednim okolnostima je usmena izjava oporučitelja pred dva punoljetna, poslovno sposobna, istodobno nazočna svjedoka u izvanrednim okolnostima poput nesreće, požara, poplava. Šmuljić je kao primjer naveo situaciju kad je osoba u teškoj zdravstvenoj situaciji i čeka na odgovarajući operativni zahvat. Ova oporuka vrijedi 30 dana od prestanka izvanrednih okolnosti, a svjedoci su dužni bez odgode napi-

sati sadržaj oporučiteljeve izjave i što prije ga predati sudu ili javnom bilježniku na čuvanje. Dani su i primjeri kada ne postoje izvanredne okolnosti pa oporuka ne vrijedi, primjerice djed na rođendanskom slavlju kaže da ostavlja svu svoju imovinu unuku.

Odricanje od nasljedstva

Što ako se oporuka izgubi? U tom slučaju postoji mogućnost rekonstrukcije, objasnio je Šmuljić, no riječ je o vrlo kompliciranom postupku dokazivanja sadržaja oporuke na sudu. Imovinu iz oporuke ne može naslijediti osoba koja je prouzročila smrt oporučitelja ili ga nije uzdržavala, a imala je zakonsku obvezu. Ipak, pravo nasljeđivanja se prenosi na potomke te osobe. Primjerice sin ubije oca, nema pravo na nasljeđivanje, ali njegova djeca imaju.

U slučaju da oporuka ne postoji, zakonsko nasljeđivanje odvija se po nasljednim redovima. Prvi nasljedni red čine ostaviteljevi potomci i posvojčad te njihovi potomci te braćni, ali i izvanbraćni drug (ako je živio/la najmanje tri godine zajedno s ostaviteljem prije njegove smrti).

U slučaju da je ostavitelj iza sebe ostavio dug, nasljednici se mogu odreći nasljedstva odgovarajućom izjavom ili izjavom danom na zapisnik kod suda, no jednom kad je potpišu, ne mogu je više povući. A ako nasljednici prihvate nasljedstvo, a ostavitelj iza sebe ostavi ovrhu, ona se nastavlja protiv svih nasljednika, objasnio je Šmuljić. Dao je i primjer kada primjerice politički zatvorenik traži 100 tisuća kuna za naknadu štete i umre tijekom sudskog spora, tada se sudski postupak prekida i pravo nasljeđivanja ne postoji, jer je riječ o osobnom pravu.

Igor Knežević

☹️ **Što ako sam sastavio oporuku i nakon tri dana napravim ugovor o doživotnom uzdržavanju. Što je s oporukom?**

U tom slučaju oporuka je poništena. Bitan je datum. Ugovor o doživotnom uzdržavanju postaje važeći, a oporuka nevažeća.

☹️ **Moj muž je imao ljubavnicu duže vremena, nije imao s njom djece. Povremeno su se sastajali. Imovina nakon njegove smrti je pripala njoj, a ne meni. Kako je to moguće?**

U vašem slučaju očito je ljubavnica imala s vašim mužem sklopljen ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, pa je imovina pripala njoj. Pitanje ostavine nije rješavano sukladno propisima zakona o nasljeđivanju, s obzirom da je ugovor o dosmrtnom uzdržavanju obvezno-pravni ugovor.

☹️ **Dugo godina živim u izvanbračnoj zajednici. Partner ima djecu s bivšom ženom. Pripada li mi pravo na nasljedstvo?**

S obzirom da živite u izvanbračnoj zajednici najmanje tri godine s partnerom, Vi ste zakonski nasljednik prvog reda. U tom slučaju nasljeđujete imovinu s njegovom djecom na jednake dijelove.

Kada ćete odabrati obiteljsku mirovinu

Druga radionica u sklopu projekta „Savjetovalište u gostima“ održana je 6. studenog 2019. godine u prostorijama središnjice SUH-a, a tema je bila obiteljska mirovina. Radionicu je vodio pravnik Mladen Petrinović, a na kraju izlaganja na odgovore 30-tak nazočnih odgovarali su pravni savjetnici SUH-a, Davor Šmuljić i Anto Kuprešak.

Kako je objasnio Petrinović, obiteljska mirovina je vrsta mirovine koja predstavlja model solidarnosti unutar prvog javnog mirovinskog stupa s ciljem zaštite članova obitelji umrlog osiguranika, prvenstveno supružnika i djece, no mogu je primati primjerice i izvanbračni drugovi koji su s osiguranikom do njegove smrti živjeli u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine.

Udovica/vac ima pravo na obiteljsku mirovinu ako je napunio/la 50 godina života i to pod određenim uvjetima: da je osiguranik navršio najmanje pet godina staža osiguranja ili najmanje 10 godina mirovinskog staža; da je ispunio uvjete za invalidsku mirovinu; da je osiguranik bio korisnik starosne mirovine, prijevremene starosne ili invalidske mirovine te ako je osiguranik bio korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju.

No, postoje i iznimke pa tako članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu bez obzira na dužinu mirovinskog staža osiguranika, ako je smrt osiguranika ili osobe osigurane u određenim okolnostima nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, kazao je Petrinović.

Pravo na obiteljsku mirovinu gubi se ako je član obitelji namjerno uzrokovao smrt osiguranika ili korisnika mirovine ili se namjerno onesposobio za rad radi ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu.

Udovica od pedesete

Udovac/ica može biti i mlađi od 50 godina, ako je do smrti bračnog druga nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti ili je taj gubitak nastao u roku jedne godine nakon smrti bračnog druga. Također, ako udovica nije navršila 50 godina, ali je imala navršanih 45 godina, ima pravo na obiteljsku mirovinu kada navrší 50 godina života.

Petrinović je ukazao i na veliku nepravdu prema korisnicima obiteljske mirovine, jer za razliku od drugih umirovljenika, oni ne mogu raditi do pola radnog vremena i zadržati mirovinu, već im se obustavlja. Koliko je stvar ozbiljna govori i podatak da su korisnici obiteljskih mirovina u 94 posto slučajeva žene, koje primaju mirovine niže od prosječnih. Zbog toga je SUH podnio inicijativu Ministarstvu rada i mirovinskog sustava za izmjenu odredbe o obustavi obiteljske mirovine u slučaju zaposlenja.

Djeca imaju pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja i nakon navršene 15. godine života u razdobljima kada nije zaposlen, ali najduže do 18. godine. Izuzetak su djeca koja se redovito školuje te ona mogu primati obiteljsku mirovinu do kraja redovitog školovanja, ali najduže do navršene 26. godine života, pojasnio je Petrinović.

Dijete koje izgubi radnu sposobnost ima pravo na obiteljsku mirovinu sve dok mu traje ta nesposobnost.

U slučajevima kada obiteljsku mirovinu koriste dva ili više članova obitelji pa nekom od njih prestane pravo na mirovinu, ostalim članovima koji imaju pravo na obiteljsku mirovinu ponovno se određuje visina mirovine.

A što kad se udaš?

U slučaju da udovica/ac stupi u novi brak, ne gubi pravo na obiteljsku mirovinu, naglasio je Petrinović. Objasnio je i da osoba koja je stupila u novi brak stječe pravo na obiteljsku mirovinu i po osnovi novog braka, pa ako primjerice udovici umre i drugi muž, ona može izabrati povoljniju mirovinu, dakle od prvog ili drugog muža.

U slučaju da obiteljsku mirovinu prima jedan član obitelji, tada mirovinski faktor iznosi 0,7, odnosno osoba ima pravo na 70 posto mirovine preminulog. Za dva člana obitelji faktor iznosi 0,8, za tri 0,9, a za četiri i više članova obitelji 1,0, dakle korisnici u tom slučaju primaju punu mirovinu, objasnio je Petrinović.

I na kraju o razvedenima. Pravo na obiteljsku mirovinu ima i udovica/ac ako je navršila 50 godina i ako joj je sudskim putem utvrđeno uzdržavanje.

Igor Knežević

😊 **Kako da odlučim hoću li uzeti obiteljsku mirovinu, odnosno 70 posto ženine ili da zadržim svoju starosnu?**

Riječ je o čistoj matematici. Ako vi imate primjerice 2.000 kn, a žena je primala 3.000, tada 70 posto njezine mirovine iznosi 2.100 kn. Tada vam se isplati prijeći na obiteljsku mirovinu.

😞 **Primam obiteljsku mirovinu, ali nije mi dovoljna za život. Htjela bih raditi pola radnog vremena, ali mi je to zabranjeno. Što mi je činiti?**

Ako ste ispunili uvjete za starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, tada pređite s obiteljske na svoju mirovinu i onda imate pravo raditi na pola radnog vremena. Kad prestanete raditi, možete se ponovno vratiti na obiteljsku mirovinu.

😊 **Imam rodbinu u Švicarskoj i kažu mi da umirovljenici imaju, uz svoju mirovinu, pravo i na 50 posto od pokojnog supružnika. Zašto toga nema u Hrvatskoj?**

Sindikat umirovljenika Hrvatske se već dugo zalaže za uvođenje novog modela obiteljske mirovine kojim bi se omogućilo da se preživjelom partneru na njegovu mirovinu dodaje 20-50 posto mirovine preminulog partnera, ovisno o prihodovnim i eventualno i imovinskim kriterijima.

9. SPORTSKI SUSRETI BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Igre i dobra „klopa“ u Sikirevcima

U srijedu 9. listopada 2019. godine u Sikirevcima su održani 9. Sportski susreti umirovljenika Brodsko-posavske županije. Za organizaciju se pobrinulo Županijsko povjereništvo SUH-a, a sredstva je osigurala Županija.

Zajedničkim snagama ugošćeno je oko 250 umirovljenika iz županijskih podružnica, od Slavonskog Šamca sve do Nove Gradiške. Od tog broja, natjecalo se 114 umirovljenika i to u disciplinama pikado, bacanje krpene lopte u košaru, brzo jedenje banane, potezanje konopa, krunjenje klipa kukuruza i trčanje s jajetom u žlici. Upravo je manevriranje s jajetom izazvalo najviše smijeha i radosti kod natjecatelja i okupljenih.

Najboljima su dodijeljena priznanja za prva tri osvojena mjesta po kategorijama.

Nakon igara uslijedio je zajednički ručak u općinskoj sali. Domaćini su se jako potrudili te su sudionicima poslužili vrhunske domaće specijalitete i to u obilju. Gosti su se zabavljali, pjevali i plesali. Dobru atmosferu dodatno su zagrijali tamburaši, također članovi SUH-a. Cijelo događanje popratili su savjetnik SUH-a za pravna pitanja Davor Šmuljić i načelnik Općine Sikirevci Josip Nikolić, koji nisu krili oduševljenje i zadovoljstvo viđenim.

U planu je da se i jubilarni, deseti po redu Sportski susreti dogode održa u Sikirevcima, zajedno s proslavom 20. obljetnice osnivanja podružnice SUH-a u tom slavonskom mjestu.

Stjepan Rakitić

Pikado:

1. mjesto - Anto Joskić, Jaruge
2. mjesto - Stipo Đuzel, Jaruge
3. mjesto - Ana Bačić, Slavonski Šamac

Bacanje krpene lopte u košaru:

1. mjesto - SUH podružnica Garčin
2. mjesto - SUH podružnica Sikirevci
3. mjesto - SUH podružnica Slavonski Šamac

Brzo jedenje banane:

1. mjesto - Ana Rakitić, Sikirevci
2. mjesto - Vesna Valenta, Nova Gradiška
3. mjesto - Marko Karas, Garčin

Potezanje konopa:

1. mjesto - SUH podružnica Sikirevci
2. mjesto - SUH podružnica Garčin
3. mjesto - podružnica Sikirevci (ženska ekipa)

Krunjenje klipa kukuruza:

1. mjesto - Ana Hrvojević, Garčin
2. mjesto - Marija Stepić, Garčin
3. mjesto - Anto Knezović, Sikirevci

Trčanje s jajetom u žlici:

1. mjesto - Zdenka Samardžić, Garčin
2. mjesto - Ana Bačić, Slavonski Šamac
3. mjesto - Kata Garić, Slavonski Šamac

Ugodno druženje s Austrijancima

Sredinom lipnja 2019. godine općina Medulin ugostila je grupu umirovljenika austrijske općine Pöls u sklopu redovne razmjene. Tijekom boravka u Premanturi prijateljima iz Poljske organiziran je raznovrstan program bogat zabavom i druženjem s medulinskim umirovljenicima. Tako je jedan dan iskoršten za posjet Nacionalnom parku Brijuni i zajednički ručak u Peroju, dok je popodne bilo predviđeno za slobodno vrijeme, što je većina iskoristila i otišla na obližnju plažu.

Drugi dan umirovljenici su odradili cjelodnevno kupanje gdje su se zabavili u prekrasnoj uvali Kamenjaka u Premanturi, uz gostovanje poznatog Sergija Valića, koji je istarskim melodijama podigao ionako veselo raspoloženje medulinskih umirovljenika. Sljedeći dan na rasporedu je bilo cjelodnevno uživanje u sunčanju i kupanju u uvali Bijeca i zajednički ručak. Popodne su svi dobili slobodno vrijeme. Zadovoljni su bili i medulinski penzići, koji su posebno zahvalni općini Medulin što je omogućila tako bogati program.

Verica Vidmar

UMAG Svi zaboravili na umirovljenike

Tijekom proteklih ljetnih mjeseci aktivnosti članova SUH-a iz Umaga bile su različite. Dok su se neki odmarali, kupali ili bili dopunski zaposleni, jedna grupa sportaša marljivo je trenirala kako bi mogli nastupiti na Sportskim igrama članova SUH-a Istarske županije, koje su održane u Roču 26. rujna 2019. godine, odakle su se vratili sa četiri osvojena pehara, te drugim mjestom u ukupnom poretku.

U slobodnim terminima bio je uz, stručno vodstvo, organiziran razgled lijepog

starog grada Roča, koji je bogat vrijednim starinama. Nakon održanih sportskih natjecanja, slijedila je večera i druženje uz zabavnu glazbu.

Na redovitim sastancima uvijek prisutne teme su mirovine i promjene u našem mirovinskom i zdravstvenom sustavu. Umirovljenici su dali svoj doprinos društvu tijekom svog radnog vijeka, a danas se osjećaju zapostavljeni. Voditelji raznih sindikalnih središnjica i strukovnih sindikata svašta obećavaju, a na članove Sindikata umirov-

ljenika, koji primaju prosječnu mirovinu od 2.500 kuna svi zaboravljaju, najčešće zaključuju.

Kao negativan primjer istaknuli su predstavnike Hrvatske stranke umirovljenika iz Umaga koje su čuli samo prilikom zadnjih izbora. Pošto se približava izborna godina mogu se očekivati neka njihova nova obećanja. Članovi SUH-a iz Umaga se unatoč svemu nadaju da će ipak nastupiti neka poboljšanja, jer nada uvijek umire posljednja.

Anton Pertot

GORNJA DUBRAVA Strahote Vukovara

Članovi SUH-ove podružnice Gornja Dubrava krajem rujna su posjetili Vukovar. Tamo su razgledali bolnicu u kojoj su izložbom prikazani događaji za vrijeme obrane grada, bolesnici, ranjenici, trudnice i svi ostali. Na groblju su položili vijenac za sve stradale u Domovinskom ratu te su se poklonili našim herojima. Posjetili su i hangar gdje su bili zatočeni ljudi, koji su nakon toga ubijeni na Ovčari, što ih je posebno potreslo.

Jako su ih se dojmili strašni događaji i ratna stradanja stanovnika Vukovara. Ne ponovilo se nikad više, poručili su SUH-ovci.

Mate Smernjak

DONJI MIHOLJAC Šetnja po Jankovcu

Čak 66 članova SUH-ove podružnice Donji Miholjac uputilo se 14. listopada 2019. godine na jednodnevni izlet na Jankovac, u zaštićeni park prirode Papuk. Odmah po dolasku, dočekao ih je čuvar, koji im je ispričao zanimljivosti iz povijesti parka i Jankovca.

SUH-ovci su obišli cijelu stazu, za što im je trebalo dva i pol sata hodanja. Izlet je bio fenomenalan, osim uživanja u prirodi, ponijeli su sa sobom i društvene igre, pa su tako se natjecali u pikadu i kartali. Nakon druženja uslijedio je vrhunski grah, a nakon toga i štrudle s višnjama, koje su također bile za prste polizati.

Zlatko Risek

VELIKA GORICA Voda koja liječi

Sindikalna podružnica SUH-a Velika Gorica 16. listopada 2019. godine organizirala je za svoje članove cjelodnevno kupanje s ručkom u Termama Tuhelj. Dojmovi su odlični, voda je bila idealna, a s obzirom da je bio radni dan, nije bilo gužve, što je bio dodatni plus. Velikogorički SUH-ovci su se, kako kažu, nauživali, napolivali i namasirali vodenom masažom.

Za odlazak u Tuhelj je vladao veliki interes, na kraju je otputovao pun autobus, s ukupno 52 člana podružnice, a nažalost ostalo je još ljudi koji su htjeli ići, ali nije bilo mjesta u busu. Dobro odmoreni i vidno raspoloženi Velikogoričani su se vratili svojim kućama.

Stjepan Milobara

aktivnosti

SPLIT S juga na sjever

Grupa od 50 članova SUH-ove podružnice Split uputila se 4. listopada 2019. godine na izlet u Istru. U večernjim satima stigli su u hotel u Istarskim toplicama, gdje su u miru, tišini i netaknutoj prirodi proveli ugodnu noć. Prvi dan uputili su se do slovenske Postojne, gdje su „zavirili“ u jednu od najvećih i najposjećenijih jama klasičnog krša u Europi. Trosatna šetnja i vožnja vlakom kroz jamu i pogled na prirodne skulpture oduzimale su dah.

Sljedeći dan Splitski su posjetili mjesta i gradove u Istri. Prvo su obišli Motovun, zatim je uslijedio posjet prekrasnom Rovinju, a nakon toga i Poreču, gdje su posjetili znamenitu Eufrazijevu baziliku. Članovi su bili oduševljeni viđenim.

Nije to bilo sve od Splitskih, grupa od 50 članova već tradicionalno je boravila u Krapinskim toplicama od 13. do 23. listopada 2019. Osim svakodnevne terapije, članovi su posjetili i muzej krapinskog pračovjeka, zatim muzej Antuna Augustinčića, sajam automobila koji se održavao u Krapini, kao i Titovo rodno selo Kumrovec.

Asja Tomin

DUBROVNIK Crkva zvonu jednom godišnje

Dubrovačka podružnica SUH-a organizirala 19. i 20. listopada 2019. dvodnevni izlet u Krešimirov grad – Šibenik i NP „Krka“ te Skradin. Prvog dana sudionici izleta razgledali su grad Šibenik i njegove kulturno-povijesne znamenitosti, pa naravno i u cijelom svijetu poznatu katedralu sv. Jakova – remek djelo Jurja Dalmatinca, koja je

uvrštena i na UNESCO-v popis svjetske kulturne baštine.

Drugoga dana uslijedio je dvosatni izlet brodom do otoka Visovca, gdje su sudionici izleta razgledali ovaj zanimljiv otočić, franjevački samostan i muzej.

Zatim se razgledavao najljepši i najduži slap na rijeci Krki – Skradinski buk, etno objekti na njegovoj lijevoj obali te crkva

sv. Nikole, čije zvono zvonu samo jednom godišnje – na Uskrsni ponedjeljak, jer se jedino taj dan u toj crkvi slavi Sveta misa. Na kraju su posjetili i grad Skradin, rimsku Skardonu i barokne katoličke crkve Porođenja BDM (iz 18.st.) u kojoj su i vrlo vrijedne orgulje poznatog venecijanskog majstora Francesca Daccia iz 1776.godine.

Zorana Koroman

SLAVONSKI BROD

Igre bez granica

Podružnica SUH-a Slavonski Brod u listopadu je održala sportsko natjecanje na rekreacijskom centru Poloj. Skupilo se 70-tak sudionika, koji su se natjecali u raznim disciplinama – boćanju, potezanju konopa, jedenju banane, šahu, pikadu, beli i visećoj kuglani. Po prvi put natjecalo se i u igri prstenova, u kojoj natjecatelji moraju pogoditi ispod koje čarape se nalazi prsten, što je zabavilo sve prisutne.

Pobjednici su bili sljedeći: u pikadu i jedenju banana je slavio Valentin Šišmanović, u beli Ivica Šimek, u šahu Antun Rakić, u prstenu Iva Jurić, u boćanju Branka Šimek, u visećoj kuglani Milica Held. Osim igre, sudionici su se dobro zabavili i uz pjesmu, a da se dobro pojede pobrinuo se Petar Agotić koji je skuhao ukusni grah te Marko Badanjak koji je ispekao „langošice“.

Branka Šimek

PULA

Fotka za uspomenu

Članovi SUH-a Podružnice Pula posjetili su Crni Lug u Nacionalnom parku Risnjak. Dan je bio prekrasan za izlet. Dolaskom u NP najprije su se osvježili u Restoranu Nacionalnog parka i napravili zajedničku fotografiju za uspomenu, a onda su, uz odličnog vodiča – Barbaru, krenuli u obilazak Poučne staze Leska. Skupio ih se lijepi broj, čak 58 sudionika.

Priroda je bila prekrasna: zeleno, žuto, crveno lišće stabala i različitih trava, biljaka, a ponegdje i skupina gljiva od jestivih jednom ili onih više puta! Barbara je govorila i o životinjama koje tu obitavaju, posebno sa naglaskom na divlju mačku-ris, kojeg, na žalost zadnjih godina, ima sve manje.

Nakon šetnje organiziran je i konzumiran odličan ručak u Restoranu NP Risnjak. U Pulu su se vratili umorni, ali zadovoljni radi boravka u predivnoj prirodi.

Bruna Jovanović

Promjena prehrane u borbi protiv bolesti

U medicinskom svijetu pojavljuje se jedna nova znanost – *nutraceuticals*, koja proučava ljekovite učinke hrane. U tijeku su brojna istraživanja za koja znanstvenici vjeruju da će nam omogućiti prilagoditi prehranu individualnim potrebama i osigurati da konzumiramo sve potrebne hranjive sastojke.

Hrana kao lijek je privlačna ideja. Ako podešavamo našu prehranu kako bi kontrolirali tjelesnu težinu ili postigli maksimalnu korist u treninzima i sportskim natjecanjima, zašto ne pokušati iskoristiti tu prehranu u liječenju ili sprječavanju bolesti? Na primjer, ženi kojoj je u obiteljskoj povijesti bio izrazito prisutan rak dojke, mogli bi biti "propisani" proizvodi od soje i ribe bogate omega-3 masnim kiselinama, zato jer se smatra da i jedno i drugo smanjuje rizik od raka dojke.

Muškarac koji je izložen povećanom riziku raka prostate može povećati konzumiranje proizvoda od rajčica, koje su bogate likopenom, za kojeg se vjeruje da smanjuje rizik od te vrste raka. Povrće općenito može smanjiti taj rizik.

Nova era medicine

Linda Van Horn, profesorica preventivne medicine na sveučilištu North Western u Chicagu kaže: "Još tijekom ove generacije bit ćemo u mogućnosti kreirati individualnu prehranu, temeljenu na profilu osobnih rizika. Stojimo na početku potpuno nove ere u medicini."

Japanke koje se hrane tradicional-

nom japanskom prehranom, koja je bogata omega-3 masnoćama i proizvodima od soje, imaju relativno malu učestalost raka dojke. Međutim, kad se Japanke presele u Ameriku i prebace na zapadnjačku hranu, učestalost raka dojke u njih se izjednači s onom Amerikanki već nakon jedne generacije. U Centru za rak, u Los Angelesu, u tijeku su opsežna ispitivanja na velikom broju žena koje su preživjele rak dojke.

One u svojoj prehrani koriste veće količine ribljeg ulja, soje, zelenog lisnatog povrća, prokulice, karfiola i mrkve. Cilj je vidjeti da li te namirnice mogu spriječiti ponovno javljanje raka dojke. Već nakon tri mjeseca takve prehrane, istraživači su našli značajne promjene u sastavu masnog tkiva u dojka (gdje žive stanice raka). Oni smatraju da ova činjenica može pozitivno ukazivati da hrana zaista može poboljšati zdravlje i smanjiti rizik obolijevanja.

Drukčiji pogled

Dok nekoliko stručnjaka smatra da ljekoviti učinci određenih vrsta hrane dolaze do izražaja kad se ta hrana konzumira u svojem prirodnom obliku, neki drugi tvrde, ako je uočeno da određena hrana posjeduje moć svladavanja neke bolesti, da se onda njen koncentrat mora formirati u obliku tablete.

Liječnica Barbara Howard, direktorica Medlantic istraživačkog instituta, kaže: "Ako smo našli da neki sastavni dio u nekom voću ili povrću smanjuje učestalost metastaza tumora, onda

je djelotvorniji način da ga se uzima poput nekog lijeka, u obliku tablete, kapsule, sirupa, itd. Međutim, službeno odobrenje za primjenu lijeka uzme dosta vremena, dok je hrana na dohvat ruke, u prvoj trgovini na uglu ulice".

Znanstvenici vjeruju da postoje snažni kemijski spojevi u borovnicama, rajčicama, slatkom krumpiru, kelju, soji, zelenom čaju, ribljem ulju, čokoladi, crnom vinu, soku od brusnice, jogurtu, koji mogu pomoći u prevenciji bolesti kao što su, na primjer, rak, srčana oboljenja, zdravstveni problemi povezani s visokom starošću itd. Neka starija istraživanja ukazuju da te namirnice mogu također sniziti razine kolesterola, smanjiti povišeni krvni tlak, neutralizirati agense koji pridonose pojavi raka, olakšati menopauzalne simptome i poboljšati imunološke sposobnosti organizma.

Biljna hrana sadrži kategoriju spojeva poznatih pod nazivom fitokemijski spojevi, koji jačaju obrambene snage organizma i vjerojatno smanjuju rizik od raka, srčanih bolesti, makularne degeneracije u oku, itd. Takvi se spojevi nalaze u tamno zelenom, žutom i crvenom povrću i voću (rajčica, borovnica, itd.).

Premda će konačne zdravstvene dokaze za još neka nerazjašnjena pitanja trebati još neko vrijeme pričekati, ipak već danas se zna da će dokazi opravdati ono što su naši roditelji stalno govorili: Jedi voće i povrće!

dr. Ivo Belan

TANJURI I ŽLICE

Pribor za jelo protiv demencije

Kognitivna i različita osjetilna oštećenja koja nastaju kao posljedica Alzheimerove i Parkinsonove bolesti mogu stvoriti probleme prilikom hranjenja. Kineskinja Sha Yao, nadahnuta brojnim problemima koje uzrokuje te bolesti, predstavila je svoj pribor za jelo i piće nazvavši ga Eatwell, a koji pomaže osobama s kognitivnim i motoričkim oštećenjima da zadrže sposobnost samostalne prehrane.

Pribor je posebno dizajniran kako bi se lakše koristio, pa su tako primjerice žlice izrađene pod posebnim kutem kako bi se hrana lakše uzimala s tanjura. Također, pribor se sastoji i od posebnih šalica s gumenim dnom, koji čvršće prijanja uz podlogu i tako smanjuje mogućnost prolijevanja, a ručke šalica su ergonomske kako bi ih osoba s motoričkim problemima lakše koristila.

Zanimljivo je da je svaki element pribora obojan u dvije svijetle boje, jer su istraživanja pokazala da osobe

koje pate od Alzheimerova to potiče da pri hranjenju unesu i do 24 posto više hrane i 84 posto tekućine.

Koliko dugo traju prijateljstva

"Prijateljstvo
zahtijeva
mnogo
strpljenja i
razumijevanja"

Ljudi se vrlo često pitaju koliko dugo traju prijateljstva. Najčešće na početku prijateljevanja ne znamo, a možda ni ne želimo kvariti radost razmišljanjem o tome kada će i kako završiti.

Često smo samo zaneseni novim prijateljem ili prijateljicom i zadovoljavamo se trenutnim stanjem jer želimo da tako što duže traje. Nitko nikada na početku ne razmišlja da to mora trajati do kraja života.

Život nam na početku nudi mogućnost izbora, a nakon određenog vremena imamo osjećaj da neka prijateljstva traju duže vremena, da nas ispunjavaju nekim novim osjećaj-

se, kao mojoj prijateljici, jednoga dana dogodi da nakon bezazlene nedogovorene intervencije u slobodno vrijeme njenog sina, stigne pismo kako je kraj njihovom prijateljstvu, kako se uopće usudila njenom sinu davati neke zadatke. Prijateljica je ostala iznenađena ovakvom reakcijom i ne zna se nositi s tim problemom. Žao joj je jer prijateljice su više od 40 godina. Povukla se i odgovara kratko na nove poruke.

Nijedna još nije učinila prvi korak da razjasne nekoliko problema. Prvo trebaju pokazati želju da i dalje žele biti prave, iskrene prijateljice i da je upravo veličina ljudi u analiziranju i rješavanju problema u komunikaciji, priznanju vlastite pogreške te nastaviti prijateljstvo kao prije nesporazuma.

Prijateljstvo zahtijeva mnogo strpljenja i razumijevanja. Nije lako biti nečiji dugogodišnji prijatelj jer svako prijateljstvo nas oplemeni i emocionalno nagradi ako doista aktivno živimo prijateljstvo.

Ne treba imati stotine prijatelja na kratke staze i na trošenje površnih emocija. Nazvala bih ih „prijateljstvima u prolazu“ pa ponekad doista prođu usput, kako i dođu. Čovjek može u životu imati samo nekoliko pravih prijateljstava koje dugo traju i koja su iskrena i koja traže ljubav i pažnju, ali je isto toliko i uzvraćaju. Tu dobijemo upravo onoliko koliko uložimo.

Kad nas takav prijatelj napusti jako smo tužni jer postoje prijatelji koji s nama prožive i naš dio životnog puta i na kraju se

pitamo kako dalje.

Ja imam dvije prijateljice iz gimnazijskih dana. U ono vrijeme, u našoj domovini „iza željezne zavjese“ pošle smo u klasičnu gimnaziju, kao djevojčice malo starije od 10 godina, pa onda provele osam godina do velike mature, učeći latinski i francuski, starogrčki, povijest umjetnosti; otplesavši maturalni ples u Glazbenom zavodu, pa preko maturalnog putovanja po Italiji s posebnim boravkom tjedan dana u Rimu koji je te godine bio domaćin Olimpijskih igara, stigli do Pompeja i Napulja i natrag, sve do ispita zrelosti 1961. godine.

Naših osam zajedničkih godina proživjele smo intenzivno i od djevojčica postale zrele i ozbiljne djevojke i svaka je pošla na svoj fakultet i dalje u život. Prorijedile smo druženja i živjele svaka svoj profesionalni put i obiteljski život.

Nismo ostale živjeti u istome gradu, ali prijateljstvo je tinjalo i trajalo tako u sjećanju, prostoru i vremenu četrdesetak godina.

Nakon odlaska u mirovinu opet smo zajedno. Prijateljstvo je izdržalo sve te silne godine, gotovo pola stoljeća, a svakako više od pola prosječnog ljudskog života i uvjeren sam da ćemo izdržati do samog kraja sačuvati naš vedar duh i radost življenja, iako već i bolesti posjećuju naše dane. Prijateljstvo će pratiti nas do nekog našeg konca. I na kraju, bile smo i ostale različite i samo svoje, ali prijateljstvo je pobijedilo i drži nas na okupu. Zato, čuvajte svoja prijateljstva!

nim dimenzijama i da nam postaju potreba.

Kad prijateljstvo dugo traje čini nam se da je prijatelj prava osoba za pomoć i da će naše prijateljstvo trajati do smrti jednoga od nas. Mislimo da nema razloga (a možda ga mi i ne vidimo) da sumnjamo u dugogodišnje prijateljstvo. No onda

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Umirovljenik „na određeno“

Pitanje: Kao umirovljenik radim četiri sata dnevno na osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme. Rok na koji sam sklopio ugovor o radu s poslodavcem uskoro istječe. Molim za odgovor koja su moja prava? (D.S., Slavonski Brod)

Odgovor: Sukladno Zakonu o radu (N.N. 93/14 s izmjenama) jedan od načina prestanka ugovora o radu je „istek vremena na koje je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme“, što znači da Vam radni odnos kod poslodavca prestaje zadnjim danom isteka roka na koji ste sklopili ugovor o radu.

Poslodavac ne mora donositi posebnu odluku o prestanku ugovora o radu, ali je dobra praksa i uobičajeno da se radnika obavijesti o navedenoj činjenici, tj. prestanku ugovora o radu s ugovorenim danom. S posljednjim danom radnog odnosa radnik se objavljuje s obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja.

Poslodavac Vam je isto tako dužan u roku od petnaest dana vratiti Vaše isprave, primjerak objave s obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te izdati potvrdu o vrsti poslova koje ste obavljali i trajanju radnog odnosa. Posebno napominjemo da nemate pravo na otkazni rok. Jasno, Vi možete sklopiti i novi ugovor o radu na određeno vrijeme s istim poslodavcem, ukoliko za to postoji obostrani interes.

Kako do zdravstvene njege

Pitanje: Umirovljenik sam i živim sam. Uskoro ću se podvrgnuti složenijem operativnom zahvatu te će mi biti potrebna zdravstvena njega u kući. Kako da postupim da bih istu osigurao? (D.B., Zagreb).

Odgovor: Zdravstvena njega u kući (stanu) osigurane osobe ostvaruje se na razini primarne zdravstvene zaštite, a provodi se u svrhu poboljšanja zdravstvenog stanja, odnosno sprječavanja njenog pogoršanja. Potrebu provođenja zdravstvene njege u kući utvrđuje Vaš izabrani liječnik, nakon što je izvršio uvid u medicinsku dokumentaciju, obavio pregled i utvrdio Vaše zdravstveno stanje, kao i stupanj potrebne zdravstvene njege.

Zdravstvenu njegu provodi samostalno medicinska sestra/medicinski tehničar u skladu s uputama izabranog liječnika. Zdravstvena njega u kući može trajati maksimalno pet puta tjedno kroz 30 dana, a iznimno sedam puta tjedno. U posebnim slučajevima kod najtežih bolesnika provođenje zdravstvene njege u kući može se propisati u tra-

janju od 90 dana. Postoje i različiti oblici potpore preko Centra socijalne skrbi u Zagrebu, npr. dostava obroka u kuću te uslugu gerontodomačice, ili se za druge projektne oblike pomoći obratite Vašem izabranom liječniku.

Unuci su mi posvojeni

Pitanje: Nakon preminuća sina snaha nije vodila odgovarajuću brigu o djeci, o troje moje unučadi, koji su stoga smješteni u dom za nezbrinutu djecu. Od strane Centra za socijalnu skrb proveden je postupak posvojenja tako da se unuci sada nalaze kod meni nepoznatih posvojitelja i s njima sam izgubila svaki kontakt. Molim za savjet. (L.J.D., Pula)

Odgovor: Posvojenje je poseban oblik obiteljsko-pravnog zbrinjavanja djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi kojim se stvara trajan odnos roditelja i djeteta, čime nastaje neraskidiv odnos srodstva. Postupak posvojenja provode centri za socijalnu skrb. U postupku posvojenja osigurana je tajnost samoga postupka i zaštita osobnih podataka sudionika postupka. U postupku posvojenja javnost je isključena, a svi sudionici postupka su dužni poštivati pravo na zaštitu osobnih podataka, tako da ne možete saznati osobne podatke posvojitelja niti adresu na kojoj borave vaši unuci.

U Vašem slučaju najvjerojatnije je provedeno tzv. potpuno posvojenje koje stvara zakonsku roditeljsku vezu posvojitelja i djeteta. Dijete dobiva prezime roditelja i izdaje mu se novi rodni list. Posvojenici, tj. vaši unuci, mogu nakon punoljetnosti ostvarivati s Vama slobodan kontakt po svojoj volji. Za sada Vam ostaje samo nada i molitva za sretno i uspješno odrastanje Vaših unuka.

Pokrivanje troškova smještaja

Pitanje: Zbog sve veće potrebe za zdravstvenom njegom i pažnjom supruga i ja namjeravamo zatražiti smještaj u domu umirovljenika. Zanima me možemo li ovlastiti Zavod da mirovinu isplaćuje ustanovi u svrhu pokrića troškova smještaja? (D.V., Zagreb)

Odgovor: Takvu mogućnost izrijekom propisuje Zakon o mirovinskom osiguranju, koji navodi da korisnik mirovine smješten u ustanovu za zbrinjavanje starijih i nemoćnih osoba može ovlastiti Zavod da njegovu mirovinu isplaćuje na račun ustanove u svrhu pokrića troškova smještaja u toj ustanovi.

Navedeno rješenje smatram korisnim za Vas i suprugu, s obzirom da ne morate angažirati treće osobe da vode financijsku brigu oko Vašeg smještaja. Bilo bi uputno da se o svim detaljima još posavjetujete s pravnom službom Zavoda, kako biste bili oboje dugo-ročno zaštićeni.

pravni savjeti

Odgovara:
Davor Šmuljić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Sonja Kukec, predsjednica Podružnice SUH-a Roč

I u Istri živimo skromno

Na naše pitanje kakvu Hrvatsku sanja, odgovorila je: „Malo pravedniju u svemu za sve, a ne samo za neke“

Ako je nešto obilježilo radnu karijeru Sonje Kukec, to je sigurno rad na više radnih mjesta. Sa 19 godina, 1969. godine, otišla je sa suprugom u Njemačku i tamo radila do 1972. godine. Po povratku u Rijeku zaposlila se u Poljoprometu kao knjigovotkinja, gdje je radila četiri godine, uslijedio je rad u Metalogradnji gdje se zadržala pet godina, zatim u Gumiservisu 11 godina, Interropi tri godine, dvije godine u Pekatredu i dvije godine u Ripeku.

Bogato iskustvo nažalost nisu prepoznali poslodavci te je 1998. ostala bez posla te je ostala nezaposlena sve do 2010. godine, kada je otišla u mirovinu. Dvije godine nakon toga preselila se u Istru, u mjesto Krkuž kraj Roča, gdje je 2013. godine na poziv sindikalnog povjerenika postala članica SUH-a. Od ožujka 2018. godine Sonja je predsjednica lokalne podružnice, koja ima čak 136 članova.

Sonja nam je otkrila da se kao vođa podružnice trudi organizirati raznolike aktivnosti za „svoje“ umirovljenike pa se tako dvaput godišnje ide na izlete, zatim se održava sportski piknik gdje se pokušavaju oživjeti stari sportovi poput „pločkanja“, a organiziraju se i odlasci u kazalište.

Također, misli se i na zdravlje starijih osoba pa se tako dvaput godišnje organizira mjerenje tlaka, šećera u krvi i očnog tlaka u SUH-ovim prostorijama u Roču. Za sada je odaziv dobar, a u Roču se nadaju da će se uključiti i više umirovljenika, čime se želi prevenirati nastanak zdravstvenih problema.

Sonja je napomenula kako podružnica ima dobru suradnju s općinom Buzet, koja im u okviru svojih mogućnosti pomaže da planove svojih aktivnosti sprovedu u djelo. S udrugama Tito i An-

tifašista te umirovljenicima grada Buzeta planiraju zajedničke aktivnosti, izlete i piknike. S lovačim društvom Roč i kulturnim društvom „Renato Pernić“ iz Roča te Osnovnom školom Roč isto imaju dobru suradnju.

Iako je Istra jedna od najbogatijih hrvatskih regija, u Roču umirovljenicima ne cvjetaju ruže.

„Živim skromno prema mogućnostima kao i većina naših članova. Iстина, neki se bave dodatnim poslovima iz potrebe, a ima i onih koji su za vrijeme radnog vijeka stekli imovinu pa sad povremeno iznajmljuju svoje nekretnine, ali s obzirom da živimo u središnjoj Istri prihod su minimalni, jer gosti ovdje borave u prolazu i kratko se zadržavaju“, kazala nam je Sonja.

Mnogi umirovljenici u Roču i okolici su starije životne dobi, željni bilo kakvog društva pa su sretni kad ih netko iz podružnice posjeti i malo s njima popriča. Većina njih živi po zaseocima u kojima ima jako malo stanovništva. Zadovoljni su s malo pažnje, ali i svjesni da podružnica SUH-a Roč nema materijalnih mogućnosti da im puno pomogne po tom pitanju.

Sonja živi sa suprugom Zvonimirom čak 50 godina. Ima troje djece, kćeri Katju i Bojanu te sina Deana. Tu su i dvoje unuka, sedmogodišnja Karolina i šestogodišnji Mateo. Živi u pravoj idili, na selu, gdje ima vrt, kokice, zečeve, dvije mace i psa.

Iako je rođena 1950. godine u Zagrebu, dvije godine kasnije s mamom i tatom preselila je u Rijeku gdje je završila osnovnu i srednju ekonomsku školu. Roditelji su joj bili zaposleni na željeznici.

Na pitanje na što je najviše ponosna Sonja nam je kazala: „Ponosna sam na sve što smo suprug i ja postigli. Na troje djece koji su nastavili živjeti i

boriti se za viziju boljeg društva. Mi smo poslije posla bili društveno aktivni, a slobodno vrijeme provodili smo i uz sport, što smo usadili i svojoj djeci pa i oni danas tako žive, iako su se uvjeti života promijenili.“

Trenutni položaj umirovljenika u Hrvatskoj jako je loš, ističe Sonja.

„Svi se zgražamo kad vidimo ljude, pogotovo u većim gradovima, kako kopaju po smeću tražeći plastičnu ambalažu kako bi bar malo pomogli svojem domaćinstvu. Nitko se nije nadao da ćemo tako nisko pasti. Obećanjima više nitko ne vjeruje.“

Na naše pitanje kakvu Hrvatsku sanja odgovorila je: „Malo pravedniju u svemu za sve, a ne samo za neke.“

Treba pomoći onima najranjivijima, ne samo umirovljenicima, kako bi vidjeli da je neke i do njih stalo i da su oni dio ove zemlje, mišljenja je Sonja, koja je dodala i da je sramotno da naš sindikat mora protestirati pred Vladom kako bi se povisio cenzus za dopunsko osiguranje koji se godinama nije mijenjao, pa oni najugroženiji svakim danom sve teže žive i imaju sve manja prava.

Upitali smo Sonju za kraj kako komentira odluku Vlade da prihvati sve zahtjeve inicijative 67jepreviše, u kojoj su sudjelovali i aktivisti SUH-a.

„Bili su primorani poštovati volju većine, ali mislim da to još pokušavaju prilagoditi svojim planovima. Bila je pogreška i natjerati ljude koji su mogli još raditi da ih se pošalje u mirovinu sa 65 godina, a znamo da ima zanimanja gdje je i do 65. godine teško ili nemoguće raditi“, zaključila je Sonja, uvjerenjena kako se upornom borbom SUH-ovci ipak malo po malo izbore za male pomake, a takvih je u posljednjoj mirovinskoj reformi ipak bilo nekoliko.